

Ter zee, te land en in de lucht | **In dienst**

Ter zee, te land en in de lucht

In dienst

Eerste druk – augustus 1973

Uitgave van het bureau voorlichting van het ministerie van defensie

Administratie: Spui 32, Den Haag, tel. (070) 72 10 75

Redactie: Spui 32, Den Haag, tel. (070) 72 21 64

Druk: Staatsdrukkerij

Vormgeving: Staatsdrukkerij, H. Govers

De inhoud van dit boekje is een momentopname. De mogelijkheid bestaat dat na het verschijnen van deze druk de situatie op bepaalde punten wijzigingen ondergaat. Deze kunnen uiteraard eerst in de volgende druk worden verwerkt.

Inhoud

6 Inleiding	41 Emigratie
7 De Nederlandse defensie-in-
spanning	42 Geneeskundige verzorging
8 De NAVO	45 Immunisatie
10 De Nederlandse krijgsmacht	46 Keuring aan het einde van de
dienst
15 De duur van de dienstdtijd
herhalingsoefeningen	47 De militair sociale dienst
18 Wedde	50 Ongeschiktheid ontstaan
tijdens de dienst
ziekte of gebrek verband houdende met de dienst
aanspraken bij 'dienstverband'
aanspraken in gevallen 'zonder dienstverband'
kosten ziekenbezoek
23 Kostwinnersvergoeding
kostwinnersvergoeding is
belastbaar
teruggave loonbelasting	55 Ziekengeld en ziekenfonds
tijdig terugmelden bij
werkgever
militair ziekengeld
arbeidsongeschiktheidsuitke-
ring en revalidatievoorzienin-
gen
30 Bewegingsvrijheid	
33 Verlof
buitengewoon verlof
oogstverlof
klein verlof voor zaken
klein verlof in afwachting van
groot verlof	
40 Vervroegde huiswaartszen-
ding	

Inhoud

64 De arbeidsverhouding tot de
werkgever
ontslag	92 Stichting Rechtsbijstand
Dienstplichtigen
69 Arbeidsbemiddeling
arbeidsbureau
de bemiddeling in eigen beroep
weigering	95 Vrijtijdsbesteding
studie
rijkstegemoetkoming
burgervakontwikkeling
hobby en vakbekwaamheid
ontspanningsavonden
77 Scholing, her- en omscholing
de gang van zaken
voor welke beroepen kunt u
worden opgeleid?	105 De geestelijke verzorging
militaire tehuizen en vormings-
centra
81 Werkloosheidswet
speciale regeling voor de groot-
verlofganger
uitbetaling	109 De mogelijkheden van vrij-
willige dienstneming
officier
diverse officiersopleidingen
reserveofficier vlieger
onderofficier
koninklijke marechaussee
kort verband
aanloop voor het burgerleven
vrijwillig nadienen
de technisch specialist
brochures
85 Uitkering Wet Werkloosheids-
voorziening	
86 Beroepskeuze- en/of studie-
keuzeadviezen	
88 Stichting Gezamenlijke
Militaire Fondsen	124 Diversen
rijbewijs
eten in dienst

Inleiding

Het is zover. U bent voor een periode van 16, 18 of 21 maanden onder de wapenen geroepen voor de vervulling van de militaire dienstplicht.

We kunnen ons voorstellen, dat u – zo direct aan het begin van uw diensttijd – wel even moet wennen aan de geheel nieuwe situatie waarin u bent geplaatst. Evenmin zijn we blind voor het feit, dat de militaire dienst op u kan afkomen als een ongevraagde en onwelkome onderbreking van uw huidige manier van leven en van uw toekomstplannen.

In dit besef is 'Ter zee, te land en in de lucht | In Dienst' samengesteld. Deze brochure heeft tot doel u te informeren over een aantal zaken die voor u persoonlijk van belang kunnen zijn. Gestreefd is naar handzaamheid, niet naar een volledig overzicht. Was dat wel gebeurd, dan zou u op dit moment een zeer lijvig boekwerk in uw hand hebben gehad. We nemen aan, dat de mees-

ten onder u daarmee niet gediend zouden zijn. Daarom hebben we in deze brochure alleen de hoofdzaken verpakt. Mocht u over bepaalde onderwerpen wat meer willen weten, stapt u dan even naar uw commandant of naar de in de verschillende hoofdstukken genoemde functionarissen. Zij zullen gaarne bereid zijn u de gewenste nadere informatie te geven.

Gaarne geven wij u nog dit advies: leest u dit boekje eens door en bergt u het daarna zodanig op dat u het kunt terugvinden wanneer u het nodig hebt. U kunt het natuurlijk ook dagelijks op zak dragen: het formaat is ernaar.

De Nederlandse defensie-inspanning

De laatste jaren zijn de spanningen in de verhouding tussen Oost en West verminderd. Tegen deze achtergrond zijn sommigen van mening, dat onze defensie-inspanning geen zin meer heeft.

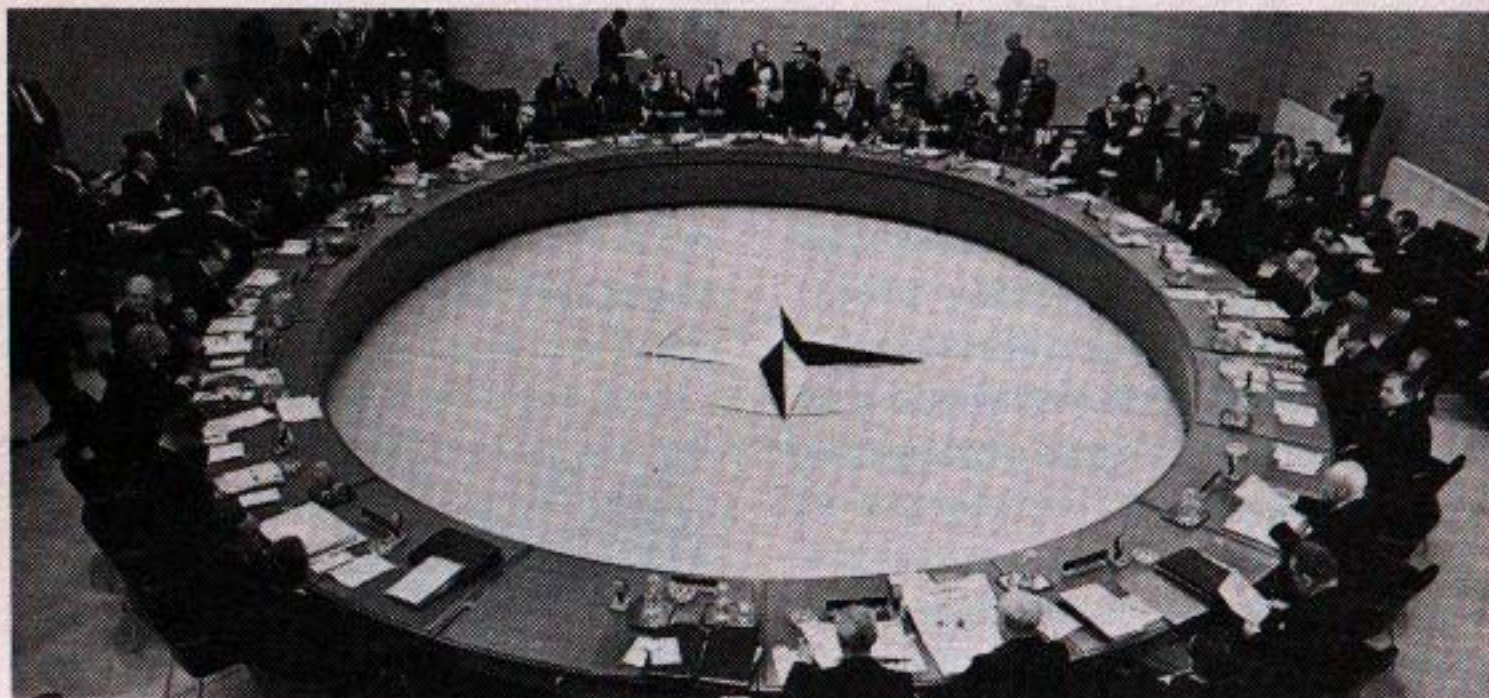
Ook wijzen zij op de omstandigheid dat zich in ons werelddeel al meer dan 25 jaar geen oorlog heeft voorgedaan.

De Nederlandse regering is van mening, dat het bestaan van de bondgenootschappelijke verdedi-

gingsinspanning in de NAVO juist ook tot deze omstandigheid heeft bijgedragen. Zij acht voortzetting van onze steun aan het bondgenootschap noodzakelijk om dit resultaat niet in gevaar te brengen.

De NAVO

De Nederlandse krijgsmacht levert een bijdrage aan de Noordatlantische Verdragsorganisatie, NAVO, die werd gevormd op basis van het in 1949 gesloten Noordatlantische verdrag.

Reden tot het aangaan van dit bondgenootschap vormde destijds de in West-Europa levende vrees voor een machtsuitbreiding van de Sovjet-Unie. Nederland behoorde tot de Westeuropese landen die, gezien deze drei-

ging, met de Verenigde Staten en Canada wilden komen tot een gezamenlijk verdedigingssysteem. De landen die thans deel uitmaken van de NAVO zijn België, Canada, Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Griekenland, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Turkije, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Ook Frankrijk heeft het Atlantisch verdrag getekend en heeft deel uitgemaakt van de militaire organisatie, maar het

De NAVO

heeft zich in het midden van de jaren '60 uit de gezamenlijke militaire verdediging teruggetrokken. De Noordatlantische Verdragsorganisatie is een *defensief* bondgenootschap. Vanaf de oprichting ervan is het doel agressie te voorkomen en de vrede te handhaven. Mede dank zij de NAVO is een militair en politiek evenwicht ontstaan tussen Oost en West. Handhaving daarvan achten de NAVO-landen nodig om de veiligheid van Europa te waarborgen.

De NAVO-landen zijn bereid met de landen van het Warschau-Pact over wederzijdse en evenwichtige vermindering van de strijdkrachten en andere ontspanningsbevorderende maatregelen te onderhandelen.

De NAVO is niet alleen een militair bondgenootschap, maar ook een organisatie voor politieke consultatie. Daarbij steunt de NAVO een omvangrijk wetenschappelijk programma, dat niet-militaire kanten heeft. Van belang is voorts

de inspanning van de NAVO-landen om, door gezamenlijke strijd tegen lucht- en waternverontreiniging, en tegen verkeersonveiligheid, de kwaliteit van het leven te verbeteren.

De Nederlandse krijgsmacht

De Nederlandse krijgsmacht wordt gevormd door de Koninklijke marine, de Koninklijke landmacht, de Koninklijke luchtmacht en de Koninklijke marechaussee. Elk krijgsmachtdeel omvat vrijwillig dienend en dienstplichtig personeel.

De totale sterkte bedraagt in vredetijd ongeveer 110.000 man. Bovendien zijn bij defensie nog circa 30.000 burgerambtenaren werkzaam.

De *Koninklijke marine* (19.000 man, waarvan ruim 3500 dienstplichtigen) heeft tot taak het beschermen en vrijhouden van de aanvoerroutes naar de Nederlandse havens. Voorts heeft de marine een aantal vrede-taken, zoals de opsporing en redding van in nood verkerende schepen en vliegtuigen, verlening van loodsdiensten, betonnen, beba-kening, visserij-inspectie, mijnoprui-ming enz. Tevens levert zij een bijdrage aan de strijd tegen

De Nederlandse krijgsmacht

korpsstroepen. Het legerkorps is met name belast met de verdediging van een deel van de Noord-duitse laagvlakte. Ook beschikt de landmacht over territoriale eenheden, die in tijd van oorlog of oorlogsgevaar kunnen worden ingezet ter bewaking en verdediging van strategische objecten, zoals verbindingslijnen, havens, spoorwegemplacements, vliegbases e.d. De landmacht heeft in koninkrijksverband bovendien de beveiliging van Suriname tot taak.

de milieuverontreiniging, onder meer door de controle op de olie-lozing ter zee. De marine is verder belast met de verdediging van de Nederlandse Antillen.

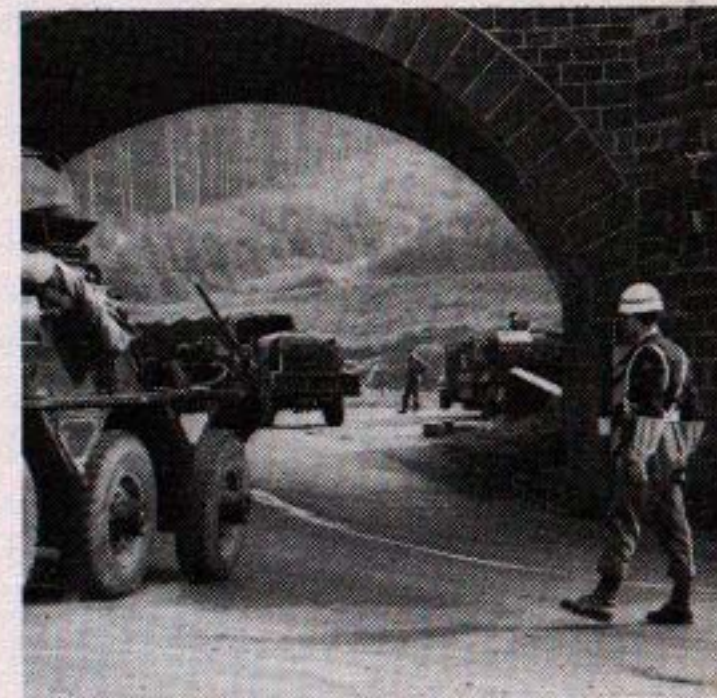
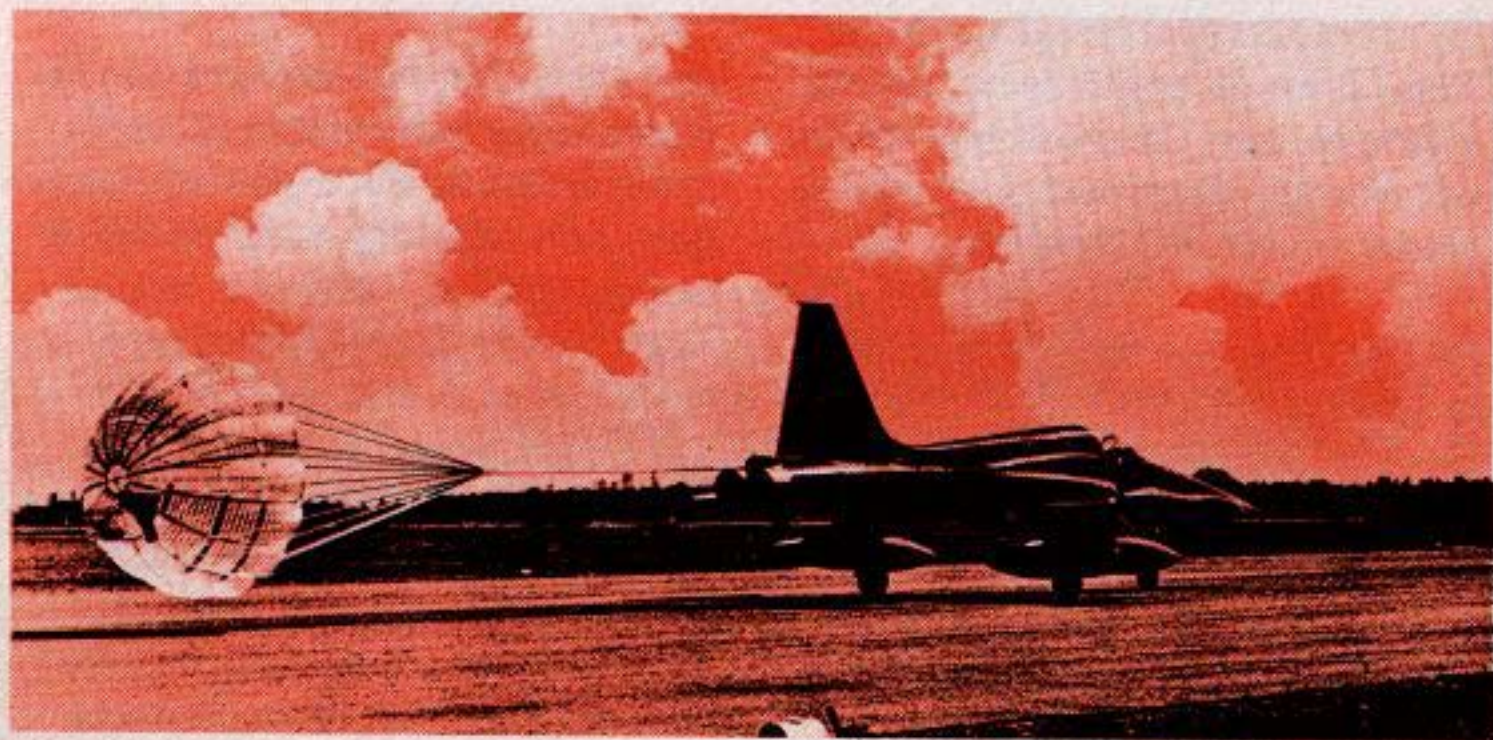
De bijdrage van de *Koninklijke landmacht* (63.000 man, waarvan ruim 38.000 dienstplichtigen) aan de NAVO-verdediging bestaat uit een paraat legerkorps (gevormd door 2 divisies van elk 3 brigades), een mobilisabele divisie en deels parate, deels mobilisabele leger-

De taak in NAVO-verband van de *Koninklijke luchtmacht* (21.000 man, waarvan 6000 dienstplichtigen) omvat onder meer de verdediging van het luchtruim boven Nederlands grondgebied en een deel van de Duitse Bondsrepubliek. Ook levert de luchtmacht een bijdrage aan de bondgenootschappelijke grond-luchtverdediging en aan de tactische luchtstrijdkrachten. Voorts is de luchtmacht belast met de exploitatie

van de Groep Lichte Vliegtuigen voor de landmacht, het verzorgen van gewondenvervoer en het uitvoeren van reddingsoperaties alsmede met luchtverkeersbeveiliging.

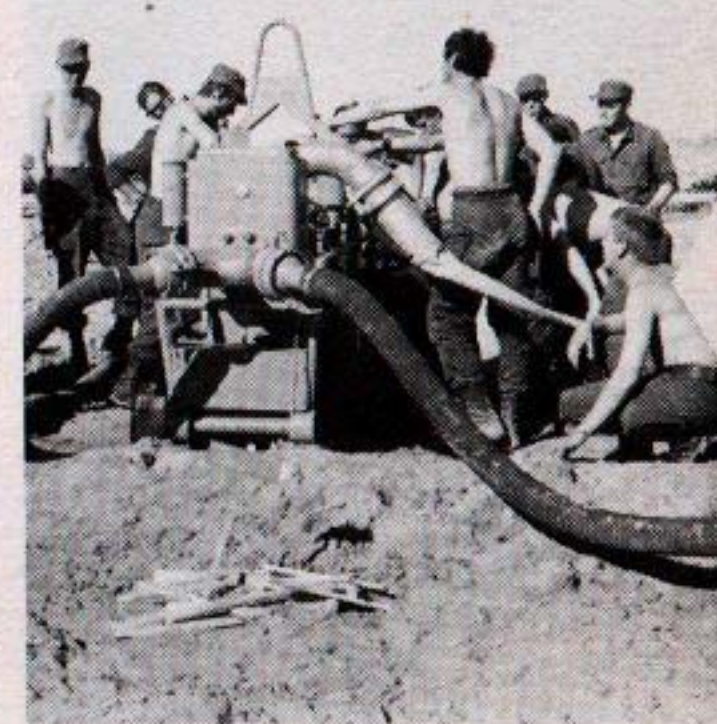
Op grond van de overtuiging, dat een krijgsmacht in vredestijd tot taak heeft het verlenen van hulp bij natuurrampen is in 1969 de zogenaamde 'Rampenbrigade' ingesteld. Deze kan zowel in Nederland als (ver) daarbuiten worden

ingezet. Van deze brigade maken ook dienstplichtigen deel uit. Eveneens zijn dienstplichtigen ingedeeld bij de eenheden van de krijgsmacht, die op verzoek van de Verenigde Naties ter beschikking van die organisatie kunnen worden gesteld. Deze eenheden, die een speciale opleiding krijgen, kunnen worden ingezet bij vredesoperaties van de Verenigde Naties, waar ook ter wereld. Voordat u onder de wapenen werd geroepen, hebt u uw voorkeur voor in-

deling bij een dergelijke eenheid kunnen uitspreken.

De Koninklijke marechaussee neemt een geheel eigen plaats in. Het wapen ressorteert rechtstreeks onder de minister van defensie en opereert binnen alle drie krijgsmachtdelen. De marechaussee heeft een groot aantal taken. De belangrijkste zijn: het waken voor de veiligheid van de leden van het Koninklijk huis; het uitoefenen van de politietaak ten be-

hoeve van de Nederlandse en andere strijdkrachten en ten behoeve van internationale militaire hoofdkwartieren; de uitoefening van de grensbewaking en het op verzoek verlenen van bijstand aan de politie ter handhaving van de openbare orde.

De Koninklijke marechaussee bestaat voor het grootste deel uit vrijwillig dienend personeel (circa 3000 man). Voor dienstplichtigen is slechts een betrekkelijk gering aantal functies beschikbaar. Op dit moment vervullen jaarlijks zo'n 550 dienstplichtigen hun dienstplicht bij de Koninklijke marechaussee.

De duur van de dienstdtijd

De dienstdtijd varieert van 16 tot 21 maanden, al naar gelang rang en krijgsmachtdeel.

Bij de *Koninklijke marine* duurt de eerste oefening voor dienstplichtigen die tot officier worden opgeleid, 21 maanden. De overige dienstplichtigen bij de marine dienen 18 maanden.

De *Koninklijke landmacht* houdt de dienstplichtigen 18 maanden binnen de poorten indien ze worden bestemd voor een officiers- of onderofficiersopleiding. De

overigen vervullen de eerste oefening gedurende 16 maanden. Hierna wordt het zogenaamde 'klein verlof' verleend. Dit houdt in, dat u na de afzwaaidatum nog een periode van enkele maanden ter beschikking moet blijven. Daarna krijgt u 'groot verlof'. In de praktijk betekent het klein verlof, dat u eventueel snel moet kunnen opkomen na oproep, maar verder normaal thuis kunt blijven en uw burgerbaan of studie weer kunt opvatten.

De dienstdtijd bij de Koninklijke luchtmacht bedraagt 21 maanden voor dienstplichtigen die in opleiding worden genomen voor officier of onderofficier. De overige dienstplichtigen bij dit krijgsmachtdeel dragen 18 maanden het uniform.

Als u bent ingedeeld bij de Koninklijke marechaussee, dan geldt voor u een dienstdtijd die gelijk is aan die van uw landmachtcollega's.

Herhalings oefeningen

Een dienstplichtig militair beneden de rang van sergeant valt tot zijn 35e jaar onder de bepalingen van de dienstplichtwet. De dienstplichtige onderofficieren en reserveofficieren vallen tot hun 40e respectievelijk 45e jaar onder deze bepalingen.

Gedurende deze periode komen sergeanten, korporaals en soldaten, indien zij worden ingedeeld bij een mobilisabel onderdeel, gemiddeld tweemaal voor herhalings oefeningen in werkelijke dienst.

De reserveofficieren kunnen – afhankelijk van hun functie bij een mobilisabel onderdeel – in deze periode vaker voor herhalings oefeningen, cursussen e.d. in werkelijke dienst worden geroepen.

Het personeel dat met groot verlof is kan worden opgeroepen voor herhalings oefeningen. Het aantal dagen voor herhalings oefeningen bedraagt voor officieren ten hoog-

ste zestig in elk tijdvak van drie jaar, verdeeld over ten hoogste drie perioden; voor onderofficieren, korporaals en soldaten ten hoogste vijftachtig dagen, verdeeld over ten minste twee perioden.

Reservisten en dienstplichtigen van de marine worden voor herhalings oefeningen opgeroepen in de mate waarin zij nodig zijn bij voortgezette opleidingen en bij oefeningen in nationaal en internationaal verband.

Wedde

De hoogte van de wedde die u gedurende uw diensttijd ontvangt, hangt onder meer af van uw leeftijd. Er zijn twee categorieën: de categorie van jonger dan 24 jaar en de categorie van 24 jaar en ouder.

riefgroep 2 (ongehuwd, jonger dan 35 jaar), tariefgroep 4 (gehuwd), tariefgroep 4/1 (gehuwd - 1 kind), tariefgroep 4/2 (gehuwd - 2 kinderen) enz.

Vanzelfsprekend wordt de netto-hoogte van uw wedde mede bepaald door het belastingtarief waaronder u valt. Bij de wedde-eerste-oefening worden de bij de loon- en inkomstenbelasting gebruikelijke groepen toegepast: ta-

Het belangrijkste verschil tussen de samenstelling van de netto wedde van de groep ongehuwden en van de gehuwden wordt gevormd door de inhouding van huisvestings- en voedingskosten.

Wedde

Deze inhouding wegens huisvesting en voeding van rijkswege wordt alleen toegepast op de bezoldiging van ongehuwde militairen, die van rijkswege van voeding en huisvesting worden voorzien. In mindere mate wordt het

Aan de hand van het overzicht op de volgende pagina kunt u (althans wanneer u niet getrouwd bent) opmaken wat straks uw netto inkomen zal zijn. Omdat de wedde de salariswijzigingen van het burgerlijk overheidspersoneel volgt, is het mogelijk, dat op het

verschil ook bepaald door de hoogte van de ingehouden loonbelasting. Bij het netto inkomen van de gehuwden met 1 of meer kinderen is tevens nog de kinderbijslag inbegrepen. Deze is belastingvrij.

moment dat u dit overzicht raadpleegt, de bedragen al weer zijn verhoogd.¹

Bij de marine is de salariëring (iets) anders. Net als trouwens de benaming van de rangen. Maar ook wanneer u bij dit krijgsmachtdeel bent ingedeeld, kunt u het overzicht als leidraad hanteren.

¹ Per 1 augustus is de wedde weer verhoogd. Deze verhoging is nog niet in het overzicht verwerkt.

Beneden 24 jaar

rang	bruto	netto
Soldaat	458 (105)	306
Soldaat 1	477 (105)	319
Korporaal	512 (105)	346
Sergeant tit.	569 (114)	377
Sergeant	604 (121)	396
Vaandrig	670 (134)	431
2e Luitenant	847 (169)	522
1e Luitenant	876 (175)	538

24 jaar en ouder

rang	bruto	netto
Soldaat	501 (105)	337
Soldaat 1	523 (105)	354
Korporaal	571 (114)	379
Sergeant tit.	635 (127)	412
Sergeant	673 (135)	431
Vaandrig	734 (147)	463
2e Luitenant	919 (184)	559
1e Luitenant	948 (190)	575

(de bedragen die tussen haakjes staan, geven de inhouding voor voeding en huisvesting aan)

Ter illustratie geven we hier ook nog een overzicht van de netto wedde van een soldaat naar leeftijd en burgerlijke staat.

	Bene- den 24 jaar	24 jaar en ou- der
Ongehuwd	306	337
Gehuwd	434	475
Gehuwd - 1 kind	489	530
Gehuwd - 2 kin- deren	554	595

Tevens hebt u recht op een vakantie-uitkering voor elke maand waarin u ten minste 16 dagen in werkelijke dienst bent geweest. De vakantie-uitkering bedraagt 7,5 % en wordt uitbetaald in mei en bij het einde van de dienst-tijd over de sedert 1 juni ver-streken maanden.

Voorts bestaat er een regeling 'kostwinnersvergoeding' ter aanvulling van het gezinsinkomen. Daarover kunt u hierna meer aan de weet komen. Ten slotte bestaan er nog enkele toelageregelingen. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op het verrichten van dienst in het buitenland of op het deelnemen aan oefeningen in binnen- en buitenland.

Kostwinnersvergoeding

Tegenover de verplichting die u hebt om militaire dienst te verrichten stelt de overheid een financiële vergoeding. Dat is de wedde eerste oefening, waarover u op de vorige pagina's al het een en ander hebt kunnen lezen. Die wedde zal in veel gevallen lager zijn dan het inkomen dat men in de burgermaatschappij geniet. Is dat inderdaad zo, dan kan dat problemen geven voor familieleden, die geheel of gedeeltelijk van uw verdiensten afhankelijk zijn; vooral wanneer de honorering vanuit de burgermaatschappij geheel stopt, wat meestal het geval is.

De overheid heeft een regeling getroffen om financiële moeilijkheden die in gezinnen ontstaan door de dienstplicht, zo goed mogelijk op te heffen. Deze regeling heet kostwinnersvergoeding. Kostwinnersvergoeding is een recht. Om ervoor in aanmerking te

komen moeten de familieleden een aanvraag indienen. Op de gemeentesecretarie zijn daarvoor formulieren beschikbaar. Voordat u in dienst kwam hebben wij u geadviseerd het indienen van een dergelijke aanvraag niet te lang uit te stellen, omdat kostwinnersvergoeding met niet meer dan 10 dagen terugwerkende kracht kan worden toegekend. Als het goed is hebben uw familieleden ongeveer vier weken vóór uw opkomst de aanvraag al ingediend. Mocht dat niet zijn gebeurd, dan is er nog een kans, maar dan is haastige spoed geboden, omdat iedere dag geld kan kosten.

Overigens, als de omstandigheden waaraan uw familieleden mogelijk aanspraak op kostwinnersvergoeding zouden kunnen ontleenen, zich pas enige tijd na uw opkomst voordoen, dan kunnen zij zich te allen tijde tot de gemeentesecretarie wenden voor het indienen van een aanvraag.

Kostwinnersvergoeding

De afdeling militaire zaken van de gemeentesecretarie beziet of de gezinsleden inderdaad aanspraak kunnen maken op kostwinnersvergoeding. Daarbij wordt uitgegaan van een door de minister bepaald bedrag per week. De hoogte daarvan is onder meer afhankelijk van de grootte van het gezin. Verder wordt rekening gehouden met de inkomsten van het gezin. De gezinsinkomsten worden gevormd door het brutoloon (inkomen) minus de eventuele pensioenpremie.

Onder de gezinsinkomsten worden begrepen een deel van de inkomsten van thuis wonende broers en zusters en een gedeelte van de wedde van de dienstplichtige zelf. Uiteraard is de hoogte van het burgerloon dat door de opkomst in militaire dienst komt te vervallen, mede van invloed.

Kostwinnersvergoeding is geen vast bedrag; de uitkering wordt (kan worden) aangepast als de

Kostwinnersvergoeding

omstandigheden veranderen. De vergoeding kan in bepaalde gevallen hoger worden als het gezinsinkomen minder wordt of als door bijvoorbeeld ziekte extra kosten moeten worden gemaakt. De uitkering kan ook lager worden, bijvoorbeeld doordat het inkomen van de gezinsleden en/of de wedde van de dienstplichtige stijgt.

Kostwinnersvergoeding is belastbaar

In het algemeen worden ter gemeentesecretarie zowel loonbelasting als premie AOW en AWW ingehouden. Niettemin komt het vaak voor, dat achteraf nog extra belasting moet worden betaald. Dit gebeurt wanneer behalve de kostwinnersvergoeding nog andere inkomsten zijn verkregen. De inspecteur der directe belastingen bekijkt namelijk aan het eind van het jaar het totale gezinsinkomen.

Door de progressie in het Nederlandse belastingstelsel (dat wil zeggen dat naar mate het totale inkomen hoger is hierover ook een hoger percentage belasting moet worden betaald) zal achteraf het verschil tussen het in totaal te betalen bedrag en de reeds ingehouden loonbelasting worden nagenvorderd: de zogenaamde inkomstenbelasting. Om onaangename verrassingen te kunnen opvangen verdient het misschien aanbeveling maandelijks wat geld opzij te leggen.

Ook de ongehuwde militair doet er verstandig aan zijn ouders te wijzen op de mogelijkheid van een belastingaanslag, indien zij behalve de kostwinnersvergoeding nog andere inkomsten hebben, hetgeen meestal het geval is.

Teruggave loonbelasting

Nu we het toch over de belasting hebben zullen we u gelijk iets vertellen over teruggave van loonbelasting.

De gehuwde militair wiens gezinsinkomen bestaat uit zijn wedde plus de kostwinnersvergoeding van zijn vrouw, moet erop rekenen dat hij een aanslag krijgt. Door de belastingherziening van 1 januari 1973 is de kans dat een soldaat en een korporaal een dergelijke aanslag krijgen vrijwel te verwaarlozen; voor een sergeant en een vaandrig kan deze aanslag tussen de f 500 en f 600 bedragen en voor luitenants f 300 à f 400 per kalenderjaar.

Er zijn twee mogelijkheden om teruggave van loonbelasting te krijgen. De eerste mogelijkheid doet zich voor wanneer het in het afgelopen kalenderjaar genoten loon (wanneer dit tot belastbaar inkomen is omgerekend) zo laag is, dat het beneden het belastbaar minimuminkomen ligt (voor 1972 f 4020 en voor 1973 f 3852) en de ingehouden loonbelasting meer bedraagt dan f 10. De tweede mogelijkheid doet zich voor wanneer het verschil tussen de over het

loon van het afgelopen kalenderjaar betaalde loonbelasting en de over dat loon, omgerekend tot belastbaar inkomen, verschuldigde inkomstenbelasting meer dan 5 procent bedraagt en tevens een bedrag van f 25 te boven gaat. Het klinkt allemaal erg ingewikkeld, maar een voorbeeld kan veel duidelijk maken.

Een ongehuwde dienstplichtige militair heeft vóór zijn opkomst in militaire dienst (1 maart 1972) twee maanden in een burgerfunc-

tie gewerkt. Zijn loon bedroeg f 600 per maand; maandelijks werden een bedrag van f 67,30 aan premie AOW en AWW en een bedrag van f 43,25 aan loonbelasting ingehouden. Als dienstplichtig militair ontving hij wedde, waarop in totaal f 167 aan loonbelasting en f 508 aan premie AOW en AWW is ingehouden (deze bedragen gelden voor 1972).

Aan de hand van deze gegevens kan hij nagaan of hij wel of niet

voor teruggave van loonbelasting in aanmerking komt.

Als u voor een van beide teruggaafmogelijkheden in aanmerking wenst te komen, moet u een 'aangiftebiljet inkomstenbelasting T' vragen bij de inspectie van de directe belastingen, waaronder uw woonplaats ressorteert. Indien de invulling van dit biljet moeilijkheden oplevert zal uw korpsadministrateur u zeker behulpzaam willen zijn.

Bewegingsvrijheid

De dienstplichtige heeft in principe vrij van dienst gedurende het weekeinde. De eisen van paraatheid echter, die aan een krijgsmacht, ook in het weekeinde, moeten worden gesteld, leggen aan dit uitgangspunt enkele beperkingen op. Bovendien dienen ook de bewaking van militaire objec-

ten en de instandhouding van het militaire verbindingstelsel gedurende het weekeinde te worden verzekerd. Dit laatste houdt tevens in dat enig personeel gedurende die periode moet achterblijven om de verzorging van het dienstdoende personeel op zich te nemen. Het is vanzelfsprekend onmogelijk om bewegingsvrijheid te verlenen aan land- en luchtmacht personeel dat op oefening is; hetzelfde geldt natuurlijk voor het personeel van de marine dat varende is.

De in details verschillende regelingen van de drie krijgsmachtdelen ten aanzien van de bewegingsvrijheid gaan alle uit van de hoofdregel, dat de militair vrij

Bewegingsvrijheid

heeft van vrijdagmiddag na de dienst tot maandagochtend voor het begin van de dienst. Wie op maandagochtend niet op tijd aanwezig kan zijn, kan zondagavond al in de kazerne terugkeren. Militaire scholen en opleidings-eenheden kunnen een afwijkende regeling voor de bewegingsvrijheid opstellen. Bij de marine en luchtmacht heeft iedereen buiten de werk- en eventueel de wachturen bewegingsvrijheid (minderjarigen na schriftelijke toestemming van de ouders). Overigens worden extra dienstverrichtingen tijdens oefeningen doorgaans gedeeltelijk gecompenseerd. De gehuwde dienstplichtige heeft éénmaal per week recht op vervoer

voor rijksrekening bij gezinsbezoek, de ongehuwde dienstplichtige éénmaal per twee weken. Voor militair personeel dat in de Bondsrepubliek Duitsland is gelegerd, gelden aparte regelingen ten aanzien van paraatheid, bewegingsvrijheid en recht op vrij vervoer.

Verlof

De dienstplichtige heeft evenals ieder ander die werkt, af en toe behoefte aan en ook recht op vrije dagen, hetzij om op vakantie te gaan, hetzij voor een bijzondere gebeurtenis. In die behoefte is uiteraard voorzien. De krijgsmacht kent verschillende vormen van verlof.

Allereerst het vakantieverlof. Bij de land- en luchtmacht is het minimum aantal vakantiedagen sedert kort gekoppeld aan het aantal vakantiedagen van de burgerambtenaren. Dit had tot plezierig gevolg, dat de dienstplichtigen aanzienlijk meer vrije dagen hebben gekregen dan enkele jaren geleden het geval was.

Het recht op vakantieverlof wordt toegekend aan ieder die meer dan honderd dagen werkelijke dienst achter de rug heeft. Hij kan aanspraak maken op 19 werkdagen vakantie per periode van 12 maanden indien hij bij de land- of luchtmacht is ingedeeld. Voor een

periode korter dan 12 maanden wordt een evenredig aantal vrije werkdagen toegekend. Mocht dit aantal een halve dag bevatten (wanneer men een oneven aantal maanden dient), dan wordt deze restdag afgerond op een hele vrije dag. Per periode van 12 maanden mag maximaal zesmaal één halve verlofdag worden opgenomen.

De aard van het marinebedrijf verschilt sterk van die van land- en luchtmacht. Hier moet rekening worden gehouden met vaarplannen en dergelijke. Daarom krijgt het marinepersoneel collectief (in groepen) vakantieverlof.

De Koninklijke marine kent zomerlof – 19 dagen inclusief de weekeinddagen in de verlofperiode en op te nemen in een door de commandant te bepalen periode tussen 1 juni en 15 september – en winterlof. Dit laatste wordt verleend tussen 15 december en 15 januari en wel zodanig, dat als regel óf kerst óf nieuwjaar daarbij is inbegrepen. Het winter-

verlof duurt 11 dagen, inclusief de weekeinddagen tijdens de verlofperiode.

Verder kunnen om persoonlijke redenen, op een tijdstip naar eigen goeddunken maar niet in combinatie met vakantieverlof, per kalenderjaar 4 dagen verlof worden verleend. Dit verlof kan al of niet aaneengesloten worden verleend. Ten hoogste 3 dagen kunnen worden gesplitst in halve dagen. Voorwaarde voor het verlenen van dit verlof is dat de dienstbelangen het toelaten.

Buitengewoon verlof

Behalve het vakantieverlof kan in een groot aantal gevallen buitengewoon verlof worden verleend; bijvoorbeeld voor het vervullen van wettelijke verplichtingen, voor het afleggen van examens, bij ondertrouw, bij huwelijk van de dienstplichtige zelf of van een familielid, bij bevalling van de

echtgenote, bij verhuizing, huwelijksjubilea en sollicitatie. Buitengewoon verlof kan ook bij onverwacht optredende ernstige moeilijkheden van zeer tijdelijke aard, bijvoorbeeld in geval van ernstige ziekte van naaste verwanten, worden verleend. De duur van buitengewoon verlof is zeer beperkt.

Indien zich thuis, in het bedrijf of in de zaak plotseling een omstandigheid voordoet die uw onmid-

dellijke aanwezigheid noodzakelijk maakt, moet u zich in de eerste plaats tot uw commandant wenden. Hij kan u door het verlenen van enkele dagen buitengewoon verlof in de gelegenheid stellen naar huis te gaan of thuis te blijven. Wanneer het zich echter laat aanzien, dat u met het door de commandant verleende buitengewoon verlof niet voldoende bent geholpen, omdat de moeilijke omstandigheden thuis of in de zaak langere tijd zullen aanhouden of

misschien wel een voortdurende aanwezigheid vragen, moet u zo snel mogelijk bij de burgemeester van uw woonplaats een aanvraag om uitstel of vrijstelling indienen.

Oogstverlof

Bent u boeren- of tuinderszoon, land- of tuinarbeider dan wel werker in een loonbedrijf, dan bestaat de mogelijkheid buitengewoon verlof te krijgen (buiten bezwaar

van 's rijks schatkist) voor het verrichten van oogstwerkzaamheden op het bedrijf waarop u werkzaam was tot het moment dat u moest opkomen voor eerste oefening. Voorwaarde is dat zich op dit bedrijf bij de oogst zeer grote moeilijkheden voordoen als gevolg van het tekort aan werkkracht. Het oogstverlof wordt door de commandant verleend voor ten hoogste 7 dagen per ka-

lendermaand, tot een maximum van 21 dagen per kalenderjaar. Voor dienstplichtigen van de Koninklijke marine geldt bij oogstverlof een maximum van 14 dagen. Dit komt omdat zij reeds een jaarlijks vakantieverlof van 30 dagen genieten.

Klein verlof voor zaken

Dienstplichtigen bij de land- en luchtmacht (niet bij de marine) kunnen, wanneer zij ten minste 12 maanden werkelijke dienst hebben vervuld en indien daar dringende redenen voor zijn, het zogenaamde klein verlof voor zaken aanvragen. Het verzoek moet via de commandant worden ingediend. Hij beoordeelt of het belang van de dienst zich niet tegen het verlof verzet. Denkt u dat het klein verlof voor zaken langer dan enkele weken (ten hoogste een maand) gaat duren, dan moet u een andere weg bewandelen. In

dat geval moet u via de burgemeester van uw woonplaats een verzoek tot uitstel van het onvervulde gedeelte van de eerste oefening indienen.

De tijd, gedurende welke u buitengewoon verlof of klein verlof voor zaken hebt genoten, telt mee voor eerste oefening, in tegenstelling tot de periode gedurende welke u uitstel van het onvervulde gedeelte der eerste oefening hebt gehad.

Deze tijd moet worden nagediend. Dienstplichtigen van de marine komen – zoals gezegd – niet in aanmerking voor klein verlof voor zaken. Wel kan de commandant buitengewoon verlof verlenen voor ten hoogste 14 dagen. Dit verlof wordt in mindering gebracht op het jaarlijkse aantal dagen vakantieverlof. Laat het zich aanzien dat een langere onderbreking van de eerste oefening noodzakelijk is, dan moet een verzoek om uitstel van het onvervulde gedeelte der eerste oefening worden ingediend.

Aan dienstplichtigen die voor eerste oefening onder de wapenen zijn, wordt geen extra verlof toegekend voor studiedoeleinden.

Klein verlof in afwachting van groot verlof

Aan bepaalde groepen dienstplichtigen van de landmacht kan – voor zover zij dit wensen – de laatste maanden van hun eerste oefening klein verlof in afwachting van groot verlof worden verleend. De dienstplichtige moet daartoe een verklaring tekenen. In die verklaring staat, dat hij met zijn instemming met klein verlof in afwachting van groot verlof gaat en dat het hem bekend is, dat gedurende dit klein verlof geen aanspraak bestaat op wedde, kostwinnersvergoeding, uitkering voor levensonderhoud of op geneeskundige verzorging voor rekening van het ministerie van defensie.

Als u in loondienst werkt doet u er goed aan eerst eens met het hoofd van het gewestelijk kantoor (HGK) van de Militair Sociale Dienst te praten, voor u deze verklaring tekent. Wanneer u namelijk met klein verlof gaat, terwijl u geen werkkring hebt, of een betrekking aanvaardt voor een periode korter dan de duur van het klein verlof, kunt u slechts onder bepaalde voorwaarden een uitkering krachtens de Werkloosheids-

wet of de Wet werkloosheidsvoorziening krijgen.

Daar u door het gebruik maken van klein verlof de verantwoordelijkheid aanvaardt om zelf in uw levensonderhoud of dat van uw gezin te voorzien, kan het dus soms beter zijn in dienst te blijven en op de daarvoor vastgestelde datum met groot verlof te gaan, resp. op het tijdstip waarop u vóór die datum werk kunt krijgen. Het HGK kan u over deze kwestie nader inlichten.

Vervroegde huiswaartszending

Voor dienstplichtigen die langer voor eerste oefening moeten dienen dan de voor hen geldende wettelijke minimumtermijn (d.w.z. 18 maanden voor hen die in opleiding zijn genomen voor officier, 15 maanden voor hen die voor onderofficier worden opgeleid en 12 maanden voor de overigen) kunnen in beginsel voor vervroegd groot verlof of klein verlof in afwachting van groot verlof in aanmerking komen. Voorwaarde is evenwel dat uitzonderlijke redenen aanwezig zijn en de belangen van de militaire dienst zich niet in overwegende mate tegen het vervroegd vertrek verzetten. Verzoeken om vervroegde huiswaartszending moeten aan de minister worden gericht en (bij voorkeur) bij de commandant worden ingediend.

Dienstplichtigen, die voor uitzending naar een ontwikkelingsland worden aangewezen, terwijl zij al in werkelijke dienst zijn, kunnen

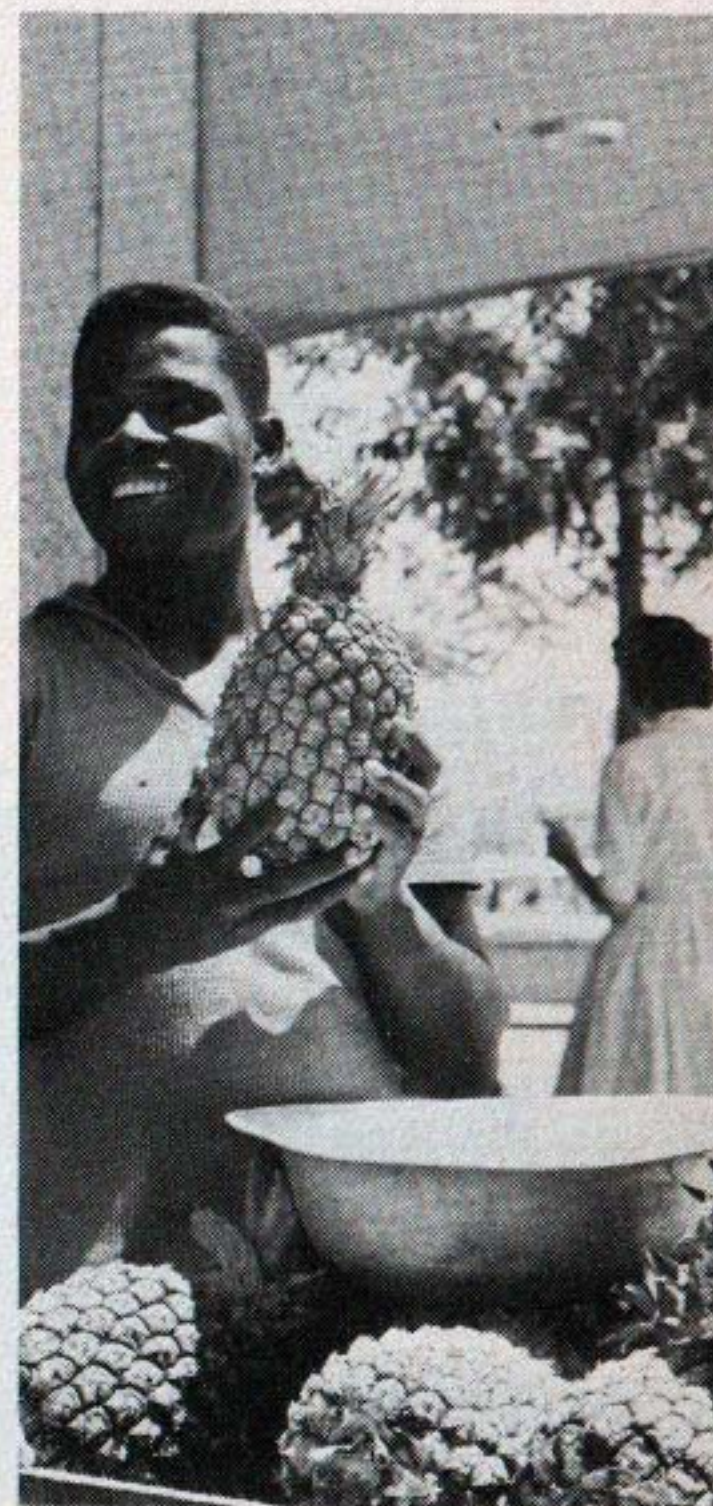
vervroegd groot verlof krijgen. Voorwaarde is dat de dienst het toelaat en de wettelijke minimumduur van de eerste oefening erop zit. Om geen valse verwachtingen te wekken, wijzen wij u erop dat het ministerie van defensie slechts faciliteiten geeft aan dienstplichtigen, indien zij zich in het kader van de hulpverlening aan ontwikkelingslanden hebben aangemeld bij de directie internationale technische hulp van het ministerie van buitenlandse zaken, Muzenstraat 30, Den Haag.

Emigratie

Tijdens het verblijf in militaire dienst wordt voor emigratie naar een land buiten Europa alleen dan uitstel van het onvervulde gedeelte der eerste oefening verleend als men nog behoort tot het ouderlijk gezin en gelijktijdig met dat gezin gaat emigreren. De aanvraag voor een dergelijk uitstel moet worden ingediend zodra men het visum heeft gekregen en de passage is geregeld.

Na vestiging in het andere land wordt vrijstelling verleend voor de duur van het verblijf in dat land. Voor deze vrijstelling heeft geen aanvraag te worden ingediend; zij wordt ambtshalve verleend.

Mocht het zijn, dat men na verloop van tijd weer voorgoed naar Nederland terugkeert, dan geldt de verleende vrijstelling niet meer en kan men weer in militaire dienst worden opgeroepen om de resterende dienstdtijd te volbrengen.

Geneeskundige verzorging

Gedurende uw dienstdienst hebt u recht op geneeskundige verzorging voor rekening van het rijk, ook buiten de diensturen. De geneeskundige verzorging wordt in beginsel verleend door de militair geneeskundige dienst. Indien echter ter plaatse geen militair geneeskundige dienst aanwezig is, kunt u zich voor acute

hulp voor rekening van het rijk wenden tot een burgerhuisarts. Om te voorkomen, dat u voor die hulp moet betalen, is het noodzakelijk dat u de arts uw militair paspoort toont. Dat geldt ook voor het zonder betaling op recept verkrijgen van genees- en verbandmiddelen bij burgerapotheken.

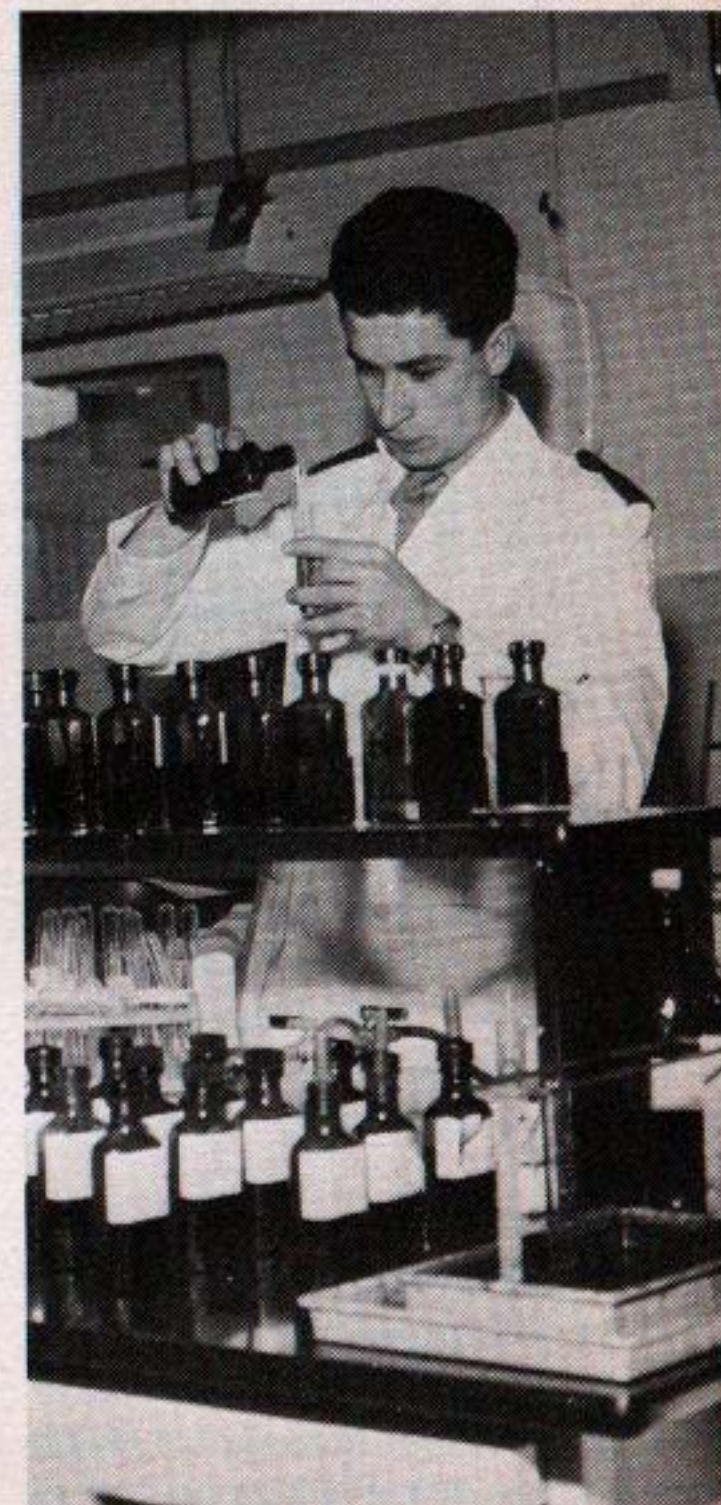

Geneeskundige verzorging

Voor het verkrijgen zonder betaling van op recept voorgeschreven genees- en verbandmiddelen bent u bij verblijf in Amsterdam, Den Haag of Utrecht aangewezen op de in die plaatsen gevestigde militaire apotheek. Bij verblijf elders kunt u zich wenden tot een burgerapotheek of tot een apotheekhoudend arts.

U hebt recht op regelmatige controle en eventuele behandeling van uw gebit, wanneer u bij opkomst 'gesaneerd' was. Indien u als 'niet-gesaneerd' in dienst bent getreden hangt het van verschillende factoren af in hoeverre u tandheelkundige hulp van de zijde van de dienst kan worden geboden. Wat dit betreft kunt u nadere informatie krijgen bij uw onderdeelstandarts.

Kosten van behandeling door een burgerspecialist of van verpleging in een burgerziekeninrichting komen slechts ten laste van het rijk, indien deze behandeling of verpleging plaatsvindt met machti-

ging van de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der zee-macht, de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst van de Koninklijke landmacht resp. de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der Koninklijke luchtmacht.

Als u echter buiten de diensturen op verwijzing van een officier-arts of van een burgerarts (indien geen officier-arts bereikbaar is) in een burgerziekenhuis wordt opgenomen, zijn ook alle kosten van de

behandeling en verpleging voor rekening van het rijk. Er bestaat in het algemeen geen recht op geneeskundige verzorging voor rekening van het rijk in het buitenland, indien u daar anders dan wegens dienstomstandigheden (bijvoorbeeld tijdens uw vakantie) verblijft.

Als u om privéredenen naar het buitenland gaat, doet u er dus verstandig aan een zogenaamde reis-verzekering af te sluiten. De voor deze verzekering verschuldigde premie (een paar kwartjes per dag) kan uiteraard niet ten laste van het rijk worden gebracht.

Immunisatie

Op grond van de 'Wet Immunisatie Militairen' wordt iedere dienstplichtige in de eerste periode van zijn militaire diensttijd aan verschillende inentingen onderworpen, zoals die tegen pokken.

In slechts twee gevallen kan een dienstplichtige van immunisatie worden vrijgesteld: ten eerste indien hij aan een godsdienstige overtuiging ontleende gewetensbezwaren tegen immunisatie heeft. Ten tweede is vrijstelling van (één van de) inentingen mogelijk indien immunisatie een bijzonder gevaar voor de gezondheidstoestand van de betrokkene oplevert. Deze laatste vrijstelling kan tijdelijk of blijvend worden verleend.

Het verzoek om vrijstelling van immunisatie moet aan de minister van defensie worden gericht. In het verzoek moet worden vermeld om welke reden men vrijstelling

wenst. Indien de reden van godsdienstige aard is, moet de aanvrager in zijn verzoekschrift het adres van het bestuur vermelden van de kerk of het kerkgenootschap waarvan hij lid is, alsmede naam en adres van de predikant of voorganger bij wie eventueel nadere inlichtingen omtrent de aangevoerde gewetensbezwaren kunnen worden ingewonnen. Bij een rekest op medische gronden moeten de bezwaren worden toegelicht. Het verdient aanbeveling naam, adres en telefoonnummer te vermelden van de geneeskundige bij wie nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen.

Keuring aan het einde van de dienst

Aan het einde van de dienstdienst wordt u 'uitgekeurd'. Het doel ervan is vast te stellen of u medisch in orde bent. Als daarbij zou blijken, dat u in een ziekeninrichting moet worden opgenomen of daar onder geneeskundige behandeling bent, blijft u in dienst tot de 'medische eindtoestand' is bereikt. Voor dat geval bestaat een regeling die voorziet in een tegemoetkoming in de gederfde burgerinkomsten. Als u beslist wilt afzwaaien, kan men u niet vasthouden. Alle gevolgen zijn

dan uiteraard wel voor uw eigen rekening en verantwoording. Het verdient aanbeveling, dat u in zo'n geval eerst advies vraagt aan het Hoofd van het Gewestelijk Kantoor van de militair sociale dienst (zie ook de pagina's 48 en 49). Hij kan u wijzen op de eventueel nadelige gevolgen voor u. Wanneer geneeskundige behandeling nodig is, maar u daarvoor niet in een ziekeninrichting hoeft te worden opgenomen en die behandeling binnen een maand kan zijn beëindigd, kunt u in dienst blijven voor de duur van de behandeling.

De militair sociale dienst

De overgang van de burgermaatschappij naar de militaire dienst kan soms gepaard gaan met problemen. Bij de een roept de verhouding tot de burgerwerkgever in de periode tijdens en na de dienstdienst vragen op; een ander wenst nadere inlichtingen over de rechten, die hij in zijn situatie heeft op bepaalde militaire of burgervoorzieningen. Ook in andere gevallen van moeilijkheden van sociale aard kan de militair deskundig advies nodig hebben. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat het ministerie van defensie met zijn 140 000 personeelsleden over een uitgebreide afdeling sociale zaken beschikt, waar de behartiging van de sociale en maatschappelijke belangen dagelijks werk is.

De als buitendienst van de afdeling sociale zaken functionerende militair sociale dienst is werkzaam ten behoeve van het militair personeel van de drie krijgsmachtde-

len. In de eerste plaats voor de dienstplichtigen voor wie de overgang naar de krijgsmacht plotse-ling vrij ingrijpende gevolgen kan hebben, hebben de medewerkers van deze dienst een open oor. Behalve de dienstplichtige zelf kunnen ook zijn verwanten daar terecht voor informatie en hulp, indien hun belangen door de opkomst in militaire dienst van hun zoon of echtgenoot in het gedrang dreigen te komen.

In een van de eerste weken na de opkomst komt een van de medewerkers van de militair sociale dienst in de kazerne om uit te leggen hoe deze dienst werkt en wat u ervan mag verwachten. De militair sociale dienst beschikt op diverse plaatsen in Nederland en de Duitse Bondsrepubliek, alsmede in de militaire ziekeninrichtingen over gewestelijke kantoren. De adressen en telefoonnummers hier in Nederland zijn als volgt:

Noord-Brabant west en Zeeland,
Breda, Fellenoordstraat 93
tel. (01600) 2 39 11

Noord-Brabant oost,
Eindhoven, St. Jorislaan 92a
tel. (040) 11 62 60

Limburg,
Roermond, Godsweerder-
singel 41
tel. (04750) 1 71 71

Utrecht,
Utrecht, Lucas Bolwerk 12
tel. (030) 33 21 31

Gelderland zuid,
Arnhem, Vijverlaan 107
tel. (085) 42 64 41

Gelderland noord,
Apeldoorn, Regentesselaan 24
tel. (05760) 1 59 00

Overijssel ¹
Zwolle, Jupiterstraat 8
tel. (05200) 3 61 62

Noord-Holland noord,
Den Helder, Prins Hendriklaan
55-59
tel. (02230) 1 48 33

Noord-Holland zuid,
Amsterdam, Kazernestraat 1
tel. (020) 22 42 52

Zuid-Holland noord,
Den Haag, Mauritskade 53
tel. (070) 73 28 86

Zuid-Holland zuid,
Rotterdam, Parklaan 40
tel. (010) 36 56 44

¹ Wordt in de loop van 1973 samengevoegd met het kantoor Gelderland noord te Apeldoorn.

Drente/Groningen,
Assen, Brink 34
tel. (05920) 1 23 45

Friesland,
Leeuwarden, Noordersingel 68
tel. (05100) 2 33 91.

De hoofden van deze gewestelijke kantoren worden verderop gemakshalve 'HGK' genoemd.

Kantoor sociale verzorging militaire ziekeninrichtingen: militair hospitaal Dr. A. Mathijssen complex "Oog in al"
Utrecht, Joseph Haydnlaan 2
tel. (030) 91 31 31

complex Springweg,
Utrecht, Geerte Bolwerk 1
tel. (030) 33 31 13

afdeling revalidatie,
Doorn, Dribergesestraatweg 1
tel. (03430) 21 41

Ongeschiktheid ontstaan tijdens de dienst

De mogelijkheid bestaat dat zich tijdens de dienst bij u een kwaal ontwikkelt of dat u een ongeval overkomt. Dat kan zulke ernstige gevolgen hebben, dat de behandelend geneesheer zich afvraagt of u nog wel geschikt bent voor de militaire dienst. U wordt dan onderzocht door een keuringsraad. Het onderzoek kan ertoe leiden dat u medisch ongeschikt wordt verklaard voor de militaire dienst. In dat geval zult u spoedig uit de dienst worden ontslagen.

Ziekte of gebrek verband houdende met de dienst

De keuringsraad zal u – indien daartoe aanleiding bestaat – verwijzen naar een andere commissie van geneeskundigen die zich dan uitspreekt over de vraag of er al dan niet verband bestaat tussen de uitoefening van de militaire dienst en de ziekte/het gebrek die/dat aanleiding gaf tot de ongeschiktverklaring. Tevens wordt dan vastgesteld of de

Ongeschiktheid ontstaan tijdens de dienst

dienst de oorzaak is of alleen maar verergerend heeft gewerkt ('oorzakelijk dienstverband' en 'verergerend dienstverband' zijn hiervoor de uitdrukkingen). De commissie bepaalt het invaliditeitspercentage indien zij een dienstverband aanwezig acht. Tevens spreekt zij zich uit over een eventuele herscholing.

Aanspraken bij 'dienstverband'

Wanneer 'dienstverband' bestaat wordt dus het invaliditeitspercentage bepaald. U komt dan in aanmerking voor een invaliditeitspensioen en, afhankelijk van de mate van de invaliditeit, voor een invaliditeitsverhoging. Wie is ontslagen wegens gebreken 'met dienstverband' heeft levenslang recht op geneeskundige verzorging ten aanzien van die gebreken voor rekening van het rijk. Het rijk kan de 'door de dienst getroffen' op vele manieren hulp

bieden. Om een paar voorbeelden te noemen: door het verstrekken van medische hulpmiddelen, tegemoetkoming in de extra kosten van openbaar vervoer, vergoeding van de kosten van een aangepast vervoermiddel, terbeschikkingstelling van niet-medische hulpmiddelen en gereedschappen.

In geval van moeilijkheden bij het verkrijgen van een werkring kan door de bijzondere bemiddelaar van het Gewestelijk Arbeidsbureau (GAB) hulp worden verleend. Is onder bepaalde omstandigheden (om)scholing nodig, dan worden de kosten daarvan voor rijksrekening genomen. Geldelijke hulp kan verder worden verstrekt voor het volgen van een noodzakelijk geworden dag- of avondstudie (studietoelage) of voor het opzetten van een eigen bedrijf (renteloos voorschot). Geldelijke tegemoetkomingen worden ook verstrekt in die gevallen, waarin als gevolg van het opgelopen gebrek of letsel inkom-

sten worden gederfd en extra kosten voor kleding, beddegoed, bewassing e.d. moeten worden gemaakt.

Bij verpleging thuis kan eventueel een tegemoetkoming in de kosten worden toegekend, indien deze in de plaats komt van verpleging in een ziekenhuis.

Wanneer u een ongeval overkomt is het voor de 'financiële afwikkeling' van het grootste belang dat er een proces-verbaal wordt opgemaakt.

Aanspraken in gevallen 'zonder dienstverband'

Wie bij het einde van zijn diensttijd als 'lopend' patiënt onder medische behandeling is voor rekening van het rijk voor een aandoening, waarvoor geen verband met de militaire dienst bestaat, kan na het vertrek uit de dienst niet voor rijksrekening onder behandeling blijven. De mogelijkheid om een militair ziekengeld te verkrijgen is dan echter wel in beginsel aanwezig. Meer informatie hierover treft u elders in dit boekje in het hoofdstuk 'Militair Ziekengeld' aan.

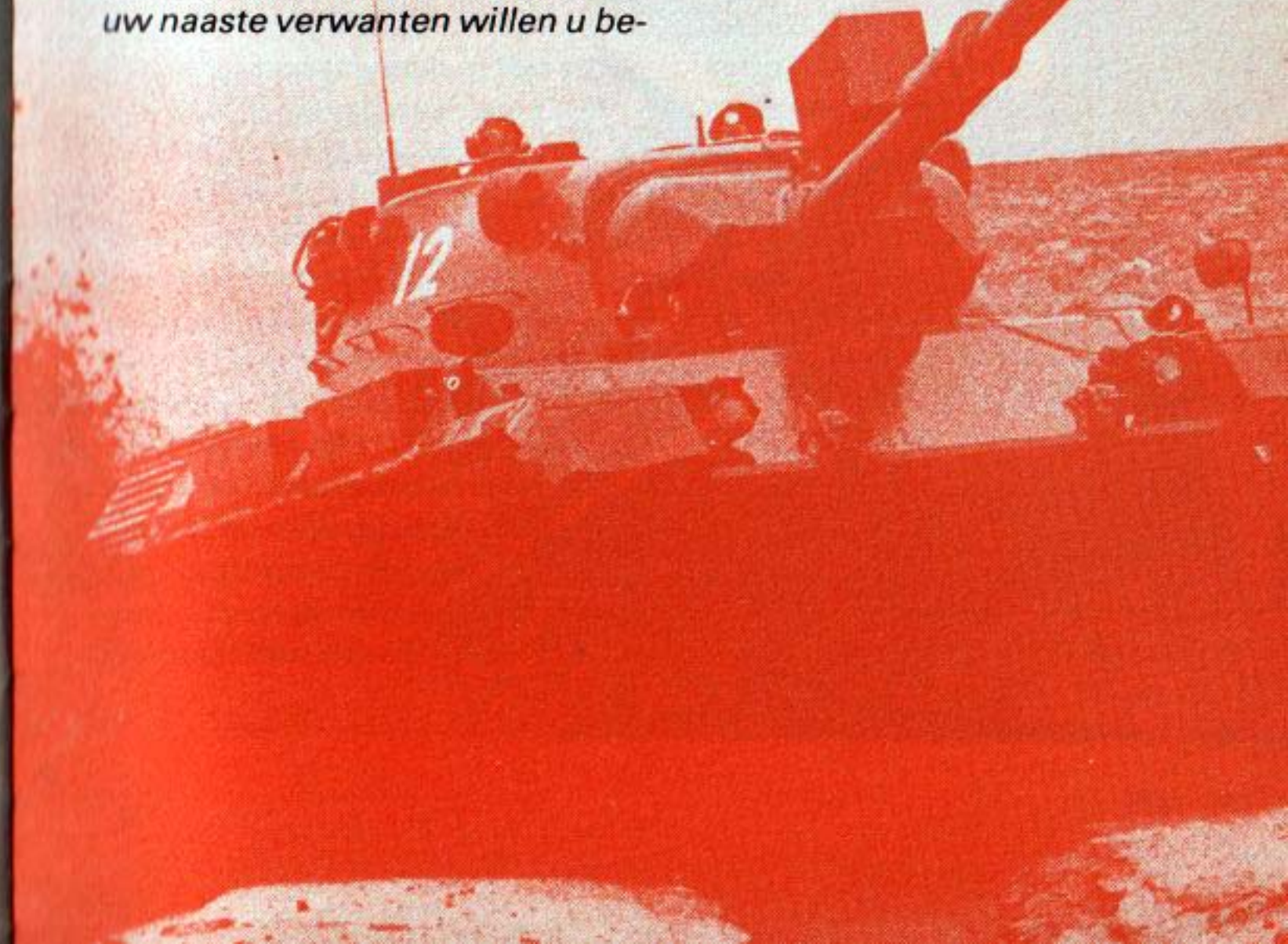
Als u voor zo'n uitkering in aanmerking wordt gebracht, heeft u tevens aanspraak op geneeskundige verzorging voor rekening van een ziekenfonds – uiteraard nadat u bij het ziekenfonds bent aangemeld – doordat u wegens die uitkering onder de werking van de Ziekenfondswet valt. Een bij het verlaten van de dienst nog niet voltooide medische behandeling

kan dan voor rekening van het ziekenfonds worden voortgezet. Medische hulpmiddelen worden op het tijdstip van het ontslag uit de dienst voor éénmaal ter beschikking gesteld.

Kosten ziekenbezoek

Als u in een ziekenhuis, hospitaal of sanatorium wordt verpleegd en uw naaste verwanten willen u be-

zoeken, dan kunnen zij in bepaalde gevallen reis- en eventuele verblijfkosten vergoed krijgen. Bij verpleging in een burgerziekeninrichting kan de commandant van het onderdeel nadere inlichtingen geven over de daarvoor geldende regeling. Bij verpleging in een militaire inrichting is de chef van die inrichting de aangewezen persoon.

Ziekengeld en ziekenfonds

Wie in de burgermaatschappij in loondienst werkt is in het algemeen verzekerd krachtens de Ziektewet en de Ziekenfondswet. Dat betekent, dat men in geval van ziekte (ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid) ziekengeld krijgt tot ten minste 80 procent van het dagloon; de kosten van geneeskundige verzorging komen voor rekening van het ziekenfonds.

Het ziekengeld wordt in het algemeen uitgekeerd door de bedrijfsvereniging, waarbij de werkgever is aangesloten. Wie voor eerste oefening opkomt valt niet (meer) onder de werking van de Ziektewet en evenmin onder de verplichte ziekenfondsverzekering. Bij ziekte van een dienstplichtige worden zijn militaire inkomsten doorbetaald; bovendien geniet hij vrije geneeskundige verzorging van rijkswege. Voor een gehuwde dienstplichtige geldt echter, dat zijn gezinsleden

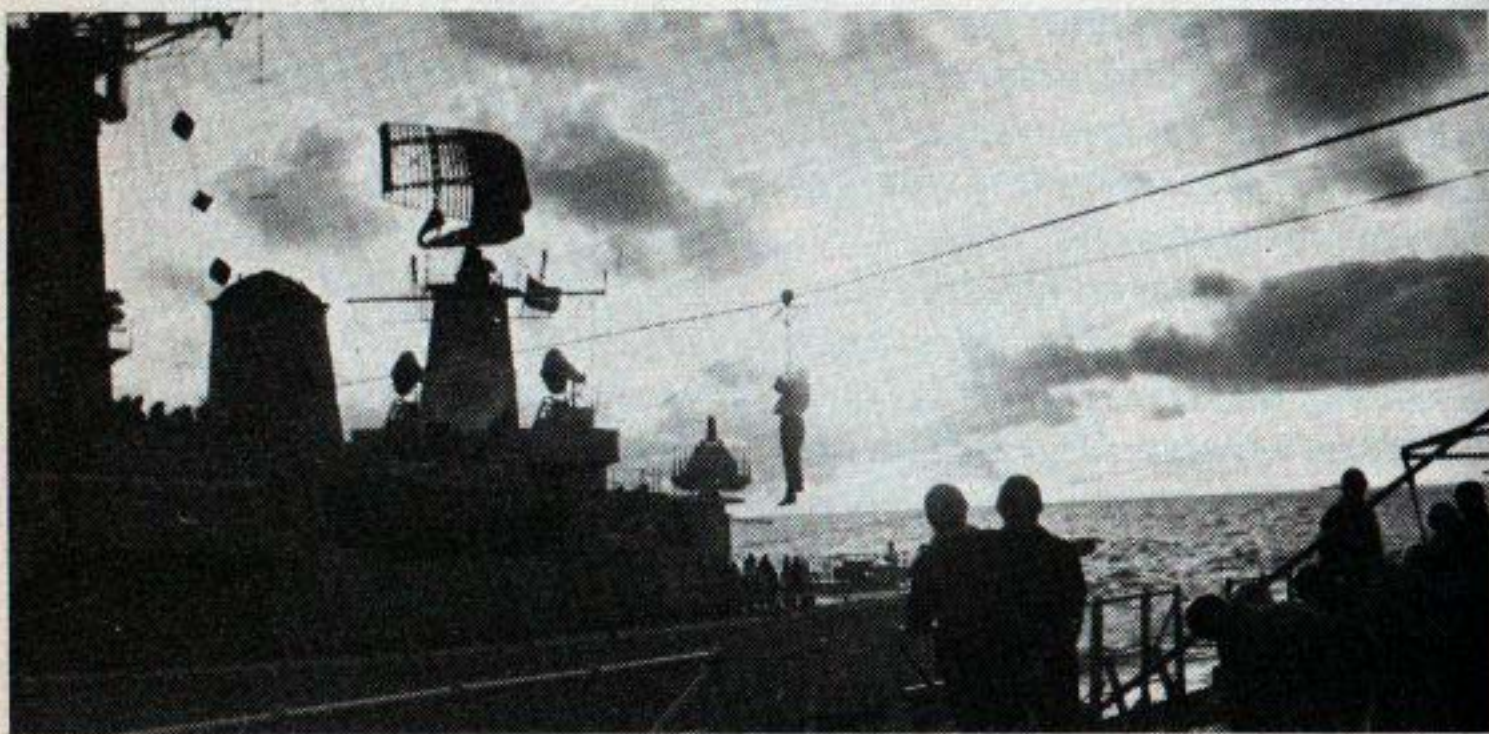
(hieronder alleen te verstaan echtgenote en/of kinderen) gedurende de militaire dienstdienst onder de verplichte ziekenfondsverzekering vallen. De voor deze verzekering verschuldigde premie wordt geheel door het rijk bekostigd.

Voorwaarde voor het recht op gratis 'medeverzekering' van gezinsleden is dat de dienstplichtige kostwinner in de zin van de Ziekenfondswet is. Om aan de verzekering rechten te kunnen ontleen moeten de gezinsleden zich als mede-verzekerden uit hoofde van het verblijf in militaire dienst van hun kostwinner bij een in hun woonplaats werkend ziekenfonds aanmelden.

Uw commandant kan hierover de nodige inlichtingen geven; ook zorgt hij ervoor dat de vereiste formulieren voor de aanmelding bij een ziekenfonds aan u worden verstrekt. Het is van groot belang, dat de gezinsleden voor wie

de militair bij opkomst voor eerste oefening kostwinner is (of tijdens de dienst kostwinner wordt) zich zo spoedig mogelijk bij een ziekenfonds aanmelden. Wie na beëindiging van de militaire dienst in loondienst gaat werken is verzekerd ingevolge de Ziektewet en valt voor de geneeskundige verzorging van zich zelf en van zijn gezinsleden onder de verplichte ziekenfondsverzekering.

Het kan echter gebeuren dat u, teruggekeerd in de burgermaatschappij, zich ziek voelt, een arts raadpleegt en van hem te horen krijgt dat u ongeschikt bent voor het verrichten van arbeid. Omdat u nog niet ingevolge de Ziektewet verzekerd bent, komt u dan niet in aanmerking voor een Ziektewet-uitkering, maar wel voor een militair ziekengeld. Het komt ook voor dat men te veel tijd laat verlopen tussen het moment van afzwaaien

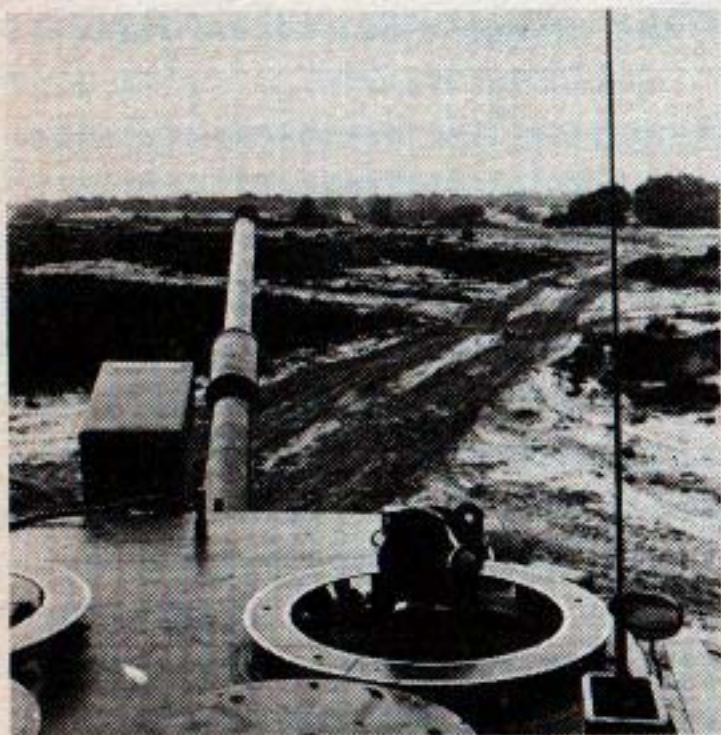
Tijdig terugmelden bij werkgever

Gaat u wel aan het werk, maar is er meer dan een maand verstreken sinds u afzwaaide, dan kunt u eveneens in moeilijkheden komen als u ziek wordt en de dokter constateert dat u de kwaal al had vóór u begon te werken. Tenzij er een gegronde reden voor het niet onmiddellijk gaan werken bestond, is het zeer waarschijnlijk dat u ook dan geen aanspraak zult kunnen maken op ziekengeld.

en het aanvaarden van een functie in loondienst. Doet u dat (neemt u bijvoorbeeld eerst vakantie) dan kunt u voor zeer onaangename verrassingen komen te staan. Wordt u tijdens deze vakantie ziek of krijgt u een ongeval, dan bestaat voor u geen aanspraak op ziekengeld en zijn bovendien de kosten van geneeskundige behandeling door het ontbreken van enige vorm van verzekering 'rekening man', om eens een dienst-term te gebruiken.

Daarom adviseren wij u met klem: zorgt u voor tijdige terugmelding bij de werkgever, zo mogelijk enige tijd vóór u de militaire dienst gaat verlaten en gaat u daarna zo snel mogelijk bij hem aan de slag.

In ieder geval is het zo, dat, indien u in een moeilijke situatie komt te verkeren, het verstandig is de vraag of u ergens geldelijke aanspraken heeft en – zo ja – waar die geldend kunnen worden gemaakt,

voor te leggen aan het HGK, ook al bent u dan al uit dienst. In het bijzonder adviseren wij u ook met het HGK contact op te nemen indien er verband bestaat tussen uw ziekte (gebrek) en de uitoefening van de militaire dienst, ook indien u een ziekengelduitkering is toegekend. Het is namelijk niet uitgesloten, dat u in dat geval een uitkering of, bij genot van ziekengeld, een aanvullende uitkering door het ministerie kan worden verleend. Ook bij dienst-

verband dient u echter eerst de gewone weg ter verkrijging van een ziekengelduitkering te bewandelen (ziek melden bij het HGK als u nog niet werkt, bij uw werkgever als u wel werkt).

Militair ziekengeld

Als u op de dag waarop uw verblijf in werkelijke dienst eindigt arbeidsongeschikt bent (of dat binnen een maand nadien wordt) hebt u recht op ziekengeld krachtens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen (Wamil). Hebt u evenwel ook aanspraken ingevolge een andere wettelijke regeling, zoals de Ziektewet of een ziekengeldregeling voor het overheidspersoneel, dan bestaat dit recht alleen indien en voor zover de andere wettelijke regeling u geringere aanspraken geeft dan de Wamil.

Het ziekengeld bedraagt 80 pro-

cent van het dagloon, dat u in uw beroep zou kunnen verdienen. Het aldus verkregen bedrag wordt bij aanspraak op een lagere uitkering ingevolge een andere wettelijke regeling met het bedrag van die uitkering verminderd. Het recht op ziekengeld bestaat voor de duur van de arbeidsongeschiktheid, maximaal echter 52 weken. Het ziekengeld wordt toegekend door de Bedrijfsvereni-

ging voor Overheidsdiensten. Voor het aanvragen van het ziekengeld moet u zich evenwel wenden tot het HGK. Onmiddellijke melding van de arbeidsongeschiktheid is noodzakelijk, anders loopt u de kans (enige tijd) van het ziekengeld verstoken te blijven. Door de bedrijfsvereniging wordt controle op het verloop van de arbeidsongeschiktheid uitgeoefend.

Arbeidsongeschiktheidsuitkering en revalidatievoorzieningen

De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen geeft behalve recht op ziekengeld ook recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering voor degene, die, na gedurende 52 weken ziekengeld te hebben genoten, nog arbeidsongeschikt is. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de mate van arbeidsongeschiktheid (ten

minste 15 procent) en het dagloon; zij wordt afhankelijk van de graad van arbeidsongeschiktheid berekend naar een percentage van 10 oplopend tot en met 80, van 100/106 maal het dagloon. De beoordeling van de arbeidsongeschiktheid gebeurt door de Gemeenschappelijke Medische Dienst. Daarbij gaat het om de vraag welke arbeid de betrokkene, gelet op zijn opleiding, vroeger beroep enz., in billijkheid kan worden opgedragen.

Ook de arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt verleend door de Bedrijfsvereniging voor Overheidsdiensten. Doordat deze uitkering aansluit aan het ziekengeld behoeft voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering geen aanvraag te worden ingediend. Mocht u het met de genomen beslissing niet eens zijn (dit geldt ook wanneer de beslissing het ziekengeld betreft), dan kunt u daartegen in beroep gaan bij de Raad van Beroep.

De Wamil biedt de mogelijkheid behalve het ziekengeld of de arbeidsongeschiktheidsuitkering nog andere voorzieningen te verstrekken, voorzieningen die tot doel hebben de betrokkene weer in staat te stellen te gaan werken (bv. omscholing) en zijn levens-

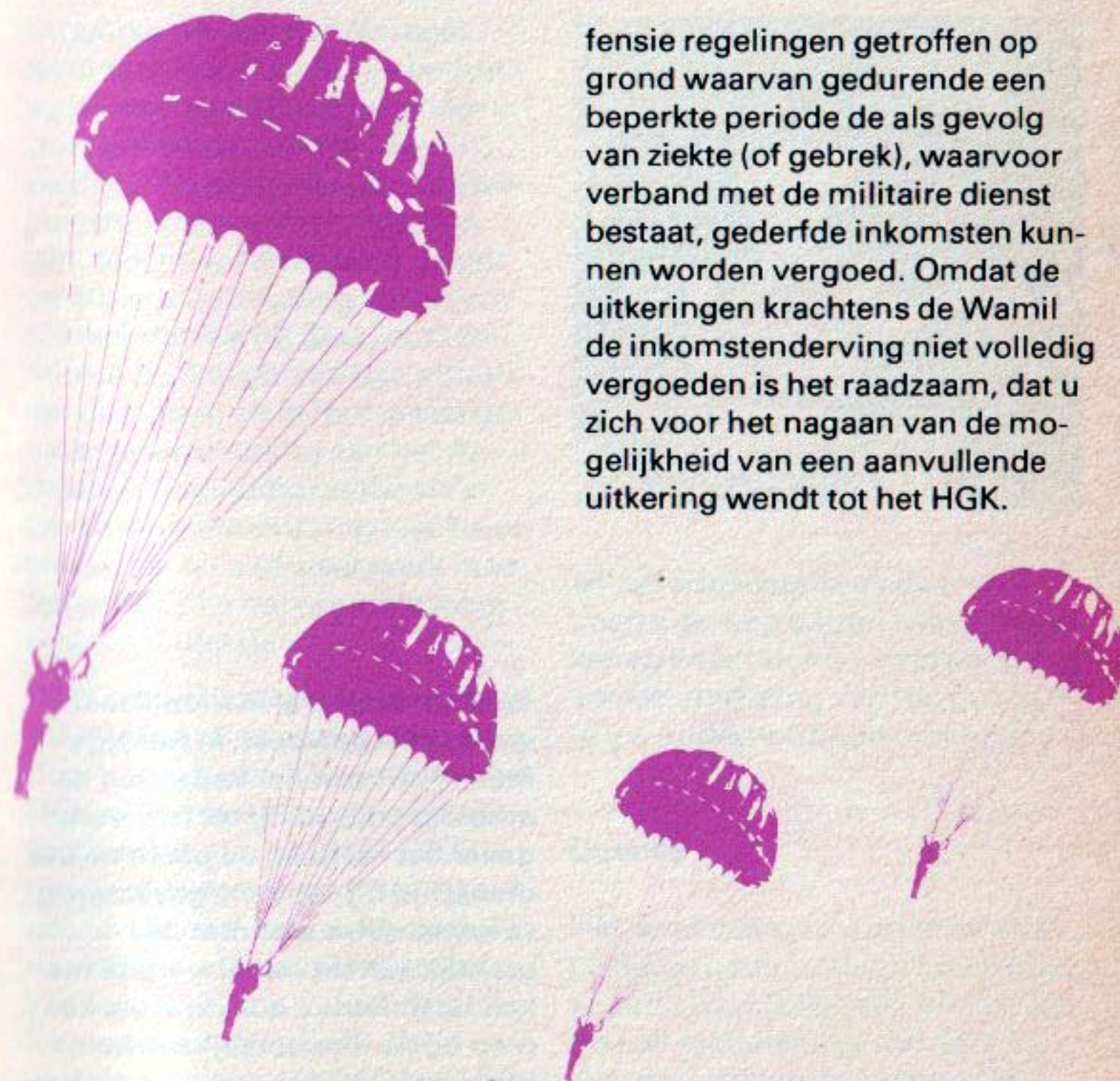
omstandigheden te verbeteren (bv. aanpassing van de woning aan de invaliditeit).

en van welke aard ze dienen te zijn. Zoals hiervoor reeds is gezegd heeft het ministerie van de-

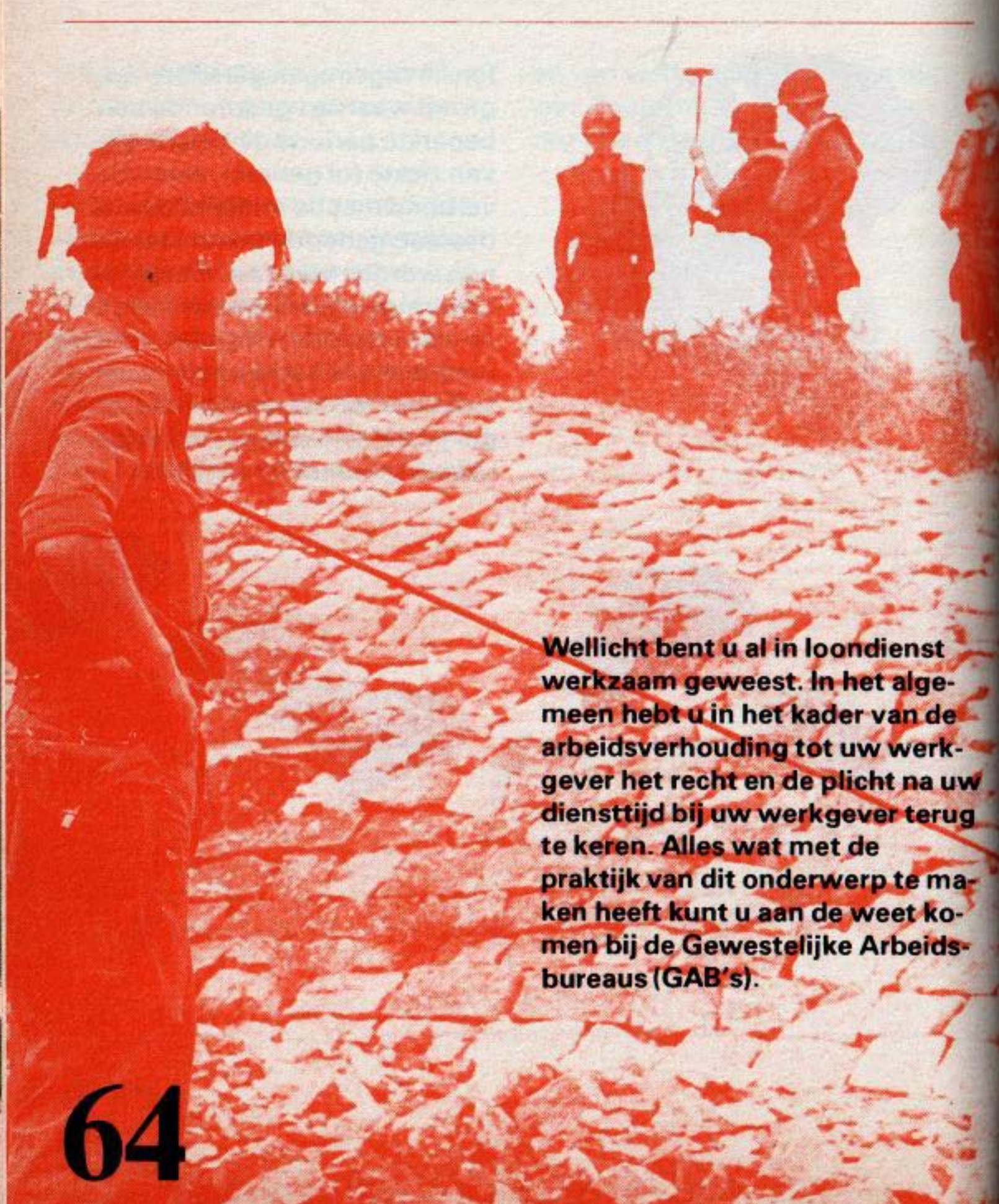
De beoordeling van de noodzaak van deze voorzieningen geschiedt eveneens door de Gemeenschappelijke Medische Dienst. In het algemeen behoeft voor deze voorzieningen geen aanvraag te worden ingediend, omdat de bedrijfsvereniging meestal uit eigen beweging zal nagaan of deze nodig zijn

fensie regelingen getroffen op grond waarvan gedurende een beperkte periode de als gevolg van ziekte (of gebrek), waarvoor verband met de militaire dienst bestaat, gederfde inkomsten kunnen worden vergoed. Omdat de uitkeringen krachtens de Wamil de inkomstenderving niet volledig vergoeden is het raadzaam, dat u zich voor het nagaan van de mogelijkheid van een aanvullende uitkering wendt tot het HGK.

De arbeidsverhouding tot de werkgever

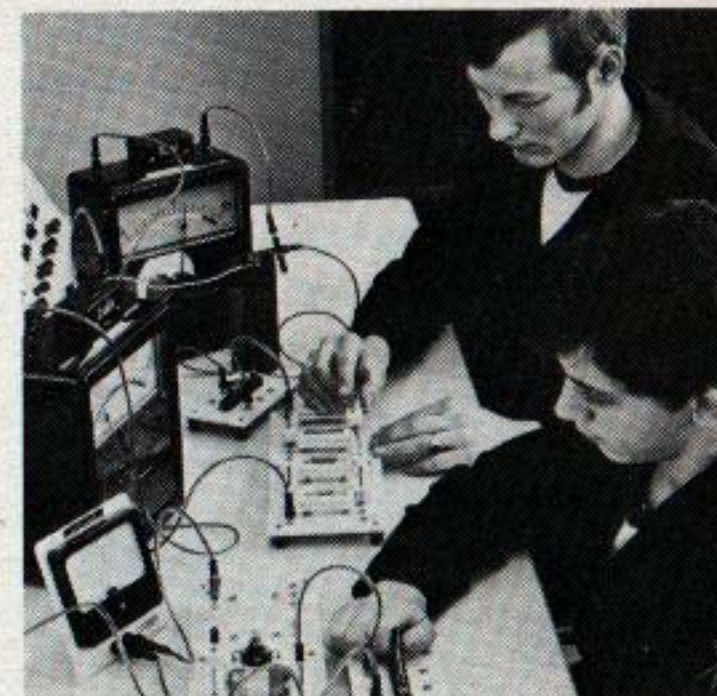

Wellicht bent u al in loondienst werkzaam geweest. In het algemeen hebt u in het kader van de arbeidsverhouding tot uw werkgever het recht en de plicht na uw diensttijd bij uw werkgever terug te keren. Alles wat met de praktijk van dit onderwerp te maken heeft kunt u aan de weet komen bij de Gewestelijke Arbeidsbureaus (GAB's).

De arbeidsverhouding tot de werkgever

De werkgever zal u in de regel weer tewerkstellen in zijn bedrijf op de voorwaarden waaronder u zou hebben gewerkt als de arbeidsverhouding niet door de militaire dienst zou zijn onderbroken. Mocht uw werkgever echter de arbeidsverhouding willen verbreken, dan zal hij daarvoor ten minste de dienstbetrekking moeten opzeggen en in de meeste gevallen toestemming van het Arbeidsbureau nodig hebben. Zolang deze toestemming niet is verkregen zal hij u óf weer werk moeten geven óf u het normale loon moeten uitbetalen.

Blijft uw werkgever bij zijn eenmaal ingenomen standpunt, dan doet u er verstandig aan direct het HGK in te schakelen. In overleg met hem kunt u naar het GAB gaan om te melden wat er is gebeurd. U hoort daar ook wat u moet doen. Het arbeidsbureau kan helpen bij het eventueel zoeken van nieuw werk of hulp verlenen bij omscholing. Het HGK

en het arbeidsbureau kunnen voorts de weg wijzen naar een uitkering waardoor u – in afwachting van de oplossing van het geschil – in uw onderhoud kunt voorzien.

Ontslag

Het komt ook voor dat een dienstplichtige gedurende zijn diensttijd van zijn werkgever een brief krijgt met de mededeling, dat deze na zijn terugkeer in de burgermaat-

schappij geen gebruik meer van zijn diensten wil maken. Ook in dit geval staat voorop, dat het verblijf in militaire dienst in principe geen reden tot ontslag kan zijn. Is men op het tijdstip, waarop men het bericht ontvangt, meerderjarig dan is het ontslag zelfs in strijd met de wet. Is men nog minderjarig dan is het ontslag eveneens in strijd met de wet als men een jaar of langer bij de werkgever in dienst was. Als de dienstverhou-

ding korter dan een jaar heeft geduurd is het ontslag weliswaar niet in strijd met wettelijke bepalingen, maar dan kan terecht de vraag worden gesteld of het niet uitgesproken onredelijk is. We kunnen ons voorstellen dat u het vorenstaande erg ingewikkeld vindt. Dat is het ook. Daarom raden wij u aan niet zelf te gaan dokteren; raadpleegt u liever het HGK of het GAB. Ook is het mogelijk dat u, wanneer

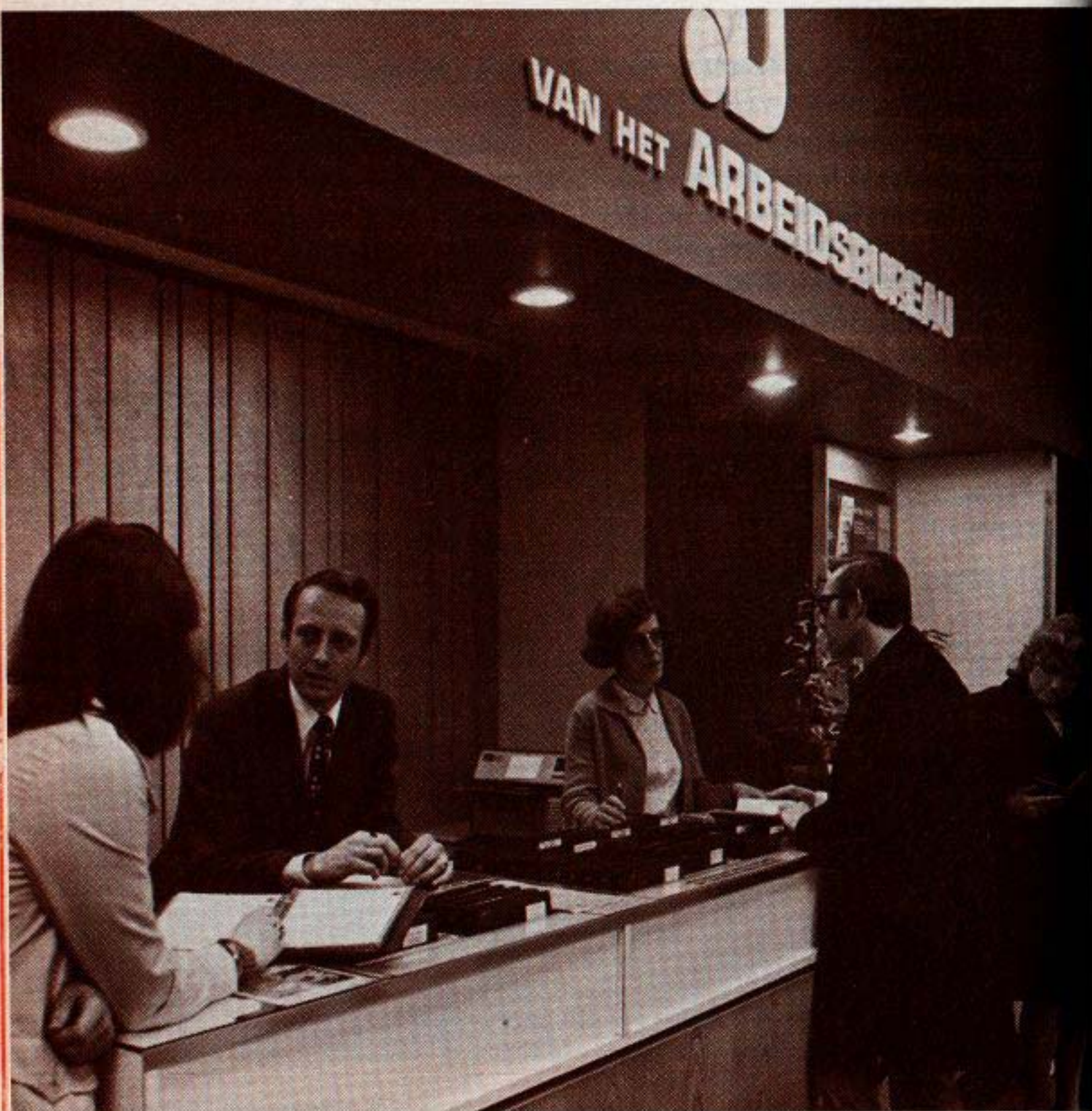

u dit leest, zegt: ik verkeer weer in een andere situatie, want mijn werkgever heeft mij niet tijdens de militaire dienst ontslagen, maar met ingang van de dag dat ik in dienst ging. Ook de procedure die dan moet worden gevolgd is te ingewikkeld om in een paar zinnen duidelijk te maken. Gaat u in dit geval eveneens onmiddellijk praten met het HGK of het GAB. Zij kunnen u de weg in deze doolhof van voorschriften en bepalingen wijzen!

Overigens kunt ook u de arbeidsverhouding niet eenzijdig beëindigen. Als u bij uw werkgever weg wilt moet u met hem gaan praten om te bereiken, dat hij ermee instemt dat u na uw dienstdtijd niet bij hem in het bedrijf terugkomt. Als dat lukt vindt het ontslag met zogenaamd wederzijds goedvinden plaats. Als uw werkgever bezwaar maakt u te laten gaan zal het GAB moeten worden ingeschakeld ten einde toestemming

te krijgen om de arbeidsverhouding te verbreken. Wordt die toestemming verleend, dan kunt u pas daarna en met inachtneming van de geldende opzegtermijn uw ontslag aanbieden.

Arbeidsbemiddeling

Wie voor zijn diensttijd in loondienst werkte zal – volgens de algemene regel – na beëindiging van de militaire dienst bij zijn vroegere werkgever terugkeren. In dat geval heeft men geen behoefte aan arbeidsbemiddeling.

Maar... de mogelijkheid bestaat dat u na uw diensttijd tot de ontdekking komt dat u niet bij uw werkgever kunt terugkeren; bijvoorbeeld omdat het bedrijf waarin u werkte, personeel heeft moeten ontslaan (waaronder u zelf) wegens gebrek aan voldoende werk. Ook is het mogelijk, dat u vóór opkomst slechts een tijdelijke betrekking had, waarvan u tevoren wist dat u daarin na de militaire dienst niet meer zou kunnen terugkeren. Voorts kan de situatie bestaan, dat u nog geen werkkring hebt gehad (omdat u nog studeerde) maar het aanvaarden van werk na militaire dienst nummer één van uw programma is geworden. Ten slotte bestaat de

mogelijkheid, dat u wel een betrekking hebt gehad waarin u na het vervullen van de militaire verplichtingen kunt terugkeren, maar dat deze betrekking slechts is te beschouwen als 'zo maar een baantje', dat geen gunstig vooruitzicht biedt. Wanneer u in één van de genoemde situaties verkeert, dan is het belangrijk dat u dit hoofdstuk goed leest.

Arbeidsbureau

De arbeidsbemiddeling is het speciale werkterrein van de arbeidsbureaus. Deze hebben tot taak de werknemers aan een passende werkkring en de werkgever aan geschikte medewerkers te helpen; zij trachten de juiste man op de juiste plaats te brengen.

De bemiddelaar van het arbeidsbureau kent de arbeidsmarkt en weet dus mogelijkheden om een passende werkkring te vinden.

Het feit dat het arbeidsbureau bemiddeling verleent, betekent evenwel niet dat het overbodige moeite zou zijn ook zelf te trachten een werkring te krijgen.

Het is ook verstandig het HGK in te schakelen. Het is het beste reeds voordat de datum van groot verlof is aangebroken contact met hem op te nemen. Dan kunt u alle punten, die met het vertrek uit de militaire dienst samenhangen, tevoren rustig bespreken.

Het is voorts gewenst, dat u zich voor het verlaten van de militaire dienst als werkzoekende bij het GAB laat inschrijven. Indien er echter in eigen omgeving geen of niet voldoende plaatsingskansen zijn en deze elders wel bestaan, dan kan de bemiddelaar u ook bij een ander arbeidsbureau voor bemiddeling laten inschrijven. Wanneer u bijvoorbeeld graag wilt aanmonsteren voor de zeevaart en u woont in Zwolle, dan geeft

het Arbeidsbureau Zwolle een neveninschrijving aan het Arbeidsbureau Rotterdam; maar u blijft ook in bemiddeling bij het Arbeidsbureau Zwolle.

Als u zich voor de datum van vertrek uit dienst als werkzoekende wilt laten inschrijven, kunt u zich (ook) wenden tot het GAB dat in of in de nabijheid van uw standplaats is gevestigd. Aan de bemiddelaar kunt u dan uw wensen omtrent de plaats(en) waar u tewerkgesteld zou willen worden, bekend maken. De arbeidsbureaus in de door u genoemde plaatsen ontvangen ook in dat geval een neveninschrijving.

Bovendien is het mogelijk dat u zich gelijktijdig bij alle arbeidsbureaus als werkzoekende laat registreren.

Ten slotte kunt u zich ook voor positieverbetering laten inschrijven.

De bemiddeling in eigen beroep

Indien u zich laat inschrijven bij een arbeidsbureau ligt het voor de hand, dat in het gesprek met de bemiddelaar het vóór de opkomst in militaire dienst uitgeoefende beroep, de diploma's, de vakken-nis en de voor en tijdens de militaire dienst opgedane ervaring aan de orde komen.

De bemiddelaar licht u in over de werkgelegenheid, de arbeidsvoorwaarden, de toekomstmogelijkheden en andere voor de beroepsuitoefening belangrijke zaken. Hij gaat met u na welk beroep en welke arbeidsplaats de meest gewenste is. Misschien kan hij u al dadelijk aan een passende werkkring

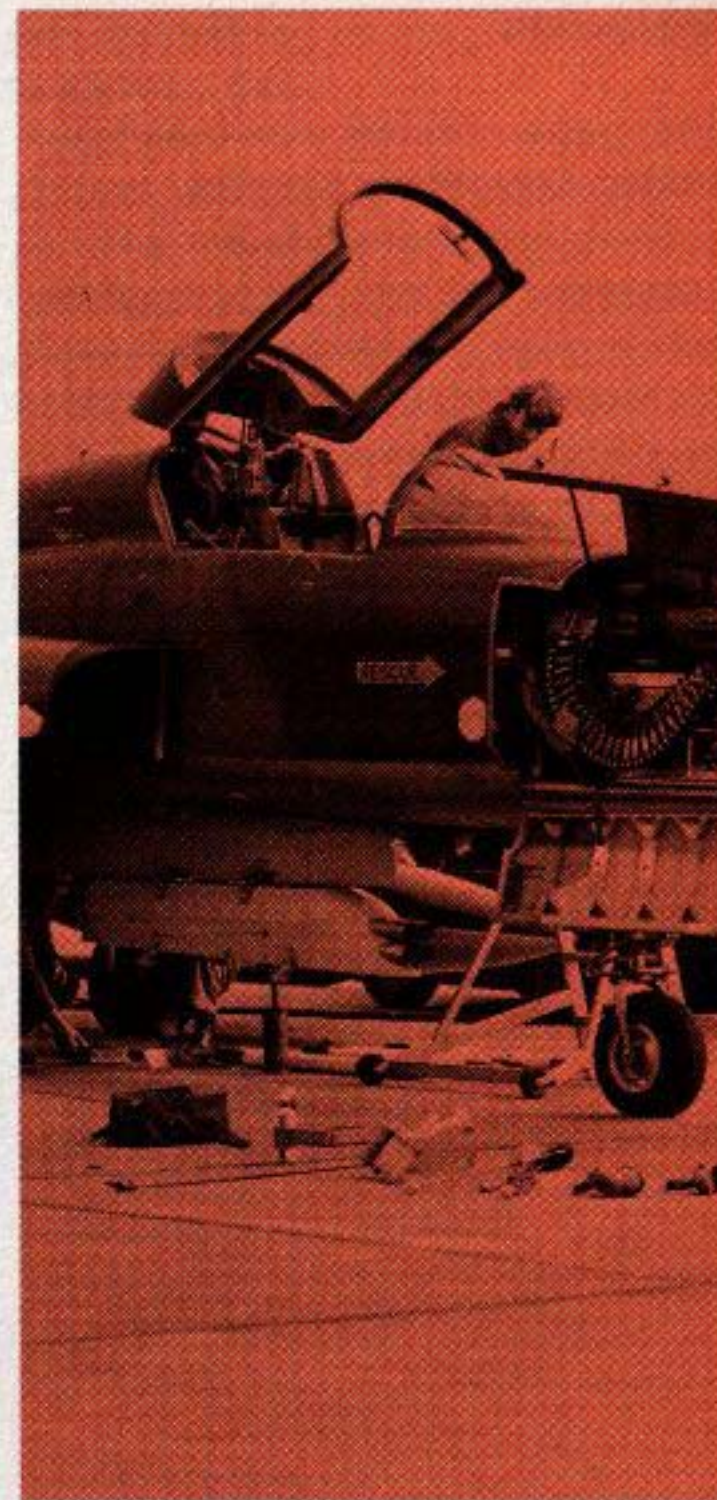

helpen. Het is echter ook mogelijk dat die niet direct beschikbaar is.

De bemiddelaar geeft u in dat geval een inschrijvingskaart, waaruit blijkt dat u zich heeft laten inschrijven.

Deze kaart is zeer belangrijk. U heeft hem nodig voor het HGK; wilt u een uitkering bij werkloosheid ontvangen, hetzij van de bedrijfsvereniging, hetzij van de gemeente, dan moet u de kaart tonen.

U kunt op elk gewenst moment binnen de kantooruren bij de bemiddelaar aankloppen om inlichtingen in te winnen. In elk geval dient u gehoor te geven aan de oproep van de bemiddelaar om te komen praten over een zich voordoende vacature. Doet u dit niet, dan loopt u de kans – bijzondere omstandigheden voorbehouden – dat u niet langer als werkzoekende blijft ingeschreven. Voorts komt de werkloosheidsuitkering dan in gevaar.

Weigering

Wat gebeurt er als u de u aangeboden betrekking weigert? U bent bij de bemiddelaar geweest en hebt hem uw bezwaren uiteengezet. De bemiddelaar informeert terdege en weegt voor- en nadelen tegen elkaar af. Komt hij tot de conclusie dat u de aangeboden werkring ten onrechte hebt geweigerd en blijft u bij uw weigering, dan legt de bemiddelaar uw geval voor aan de

directeur van het arbeidsbureau. Deze raadpleegt de Commissie van Advies, die hem voor dit soort zaken is toegevoegd. De commissie bestaat uit een gelijk aantal werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en een

ambtenaar van de Arbeidsinspectie. Wanneer de Commissie van Advies het met de directeur eens is en derhalve het beschikbare werk passend wordt geoordeeld, doet u er goed aan de aangeboden

den betrekking zo mogelijk alsnog te aanvaarden.

De weigering aangeboden passend werk te aanvaarden zal in het algemeen tot gevolg hebben dat de uitkering door de bedrijfsvereniging resp. de gemeente zal worden gestopt. Gaat u zover dat uw wensen ten aanzien van het werk als niet reëel moeten worden beschouwd, dan zal ook uw inschrijving bij het GAB eindigen.

Scholing, her- en omscholing

Het kan gebeuren, dat er voor u weinig uitzicht bestaat in uw oude beroep te worden teruggeplaatst, ondanks de in het verleden opgedane ervaring en het bezit van vakdiploma's. Het is dan zaak dat u zich afvraagt of overgang naar een meer uitzicht biedend beroep gewenst en mogelijk is.

De bemiddelaar van het arbeidsbureau zal u in zo'n geval wijzen op de mogelijkheden, die de van overheidswege verzorgde scholings- respectievelijk omscholingsmaatregelen bieden. Een scholing of omscholing wordt kosteloos gegeven. Voor zover het opleidingen betreft van de centra voor vakopleidingen van volwassenen en opleidingen in het kader van de zogenaamde bedrijfsscholingsregeling is het inkomen van de cursist verzekerd. Natuurlijk zal moeten blijken dat u, zowel naar ambities, aanleg als lichamelijke gesteldheid, geschikt

bent voor het (nieuw) aan te leren beroep.

Wie komen voor scholing en omscholing in aanmerking? In het algemeen kan men drie groepen onderscheiden: a. hij die een beroep heeft uitgeoefend waarin herplaatsing in sterke mate wordt bemoeilijkt door verminderde werkgelegenheid; b. hij die door persoonlijke oorzaken (ziekte, verminderde validiteit enz.) niet meer in staat is het oude beroep uit te oefenen; c. hij die ongeschoold is en de kans wil aangrijpen om alsnog een vak te leren.

Behalve van de reeds genoemde scholingsmogelijkheden kan een bij het arbeidsbureau ingeschreven (ex-)militair ook gebruik maken van de studiekostenregeling, indien deze meer kansen op het verkrijgen van een werkkring biedt dan de andere methoden van omscholing. De studiekostenregeling (meer theoretisch gericht dan de opleidingen op de centra of binnen een bedrijf) geeft echter

geen zekerheid omtrent het inkomen gedurende de studietijd. Dit kan, zeker indien dagonderwijs wordt gevolgd, een belemmering vormen.

De gang van zaken

Het gesprek met de bemiddelaar over de scholingsmogelijkheden kan op elk gewenst moment, uiteraard weer binnen de spreek-

uren, plaatsvinden. U kunt ermee wachten tot de dag na de dienstverlating, maar veelal verdient het aanbeveling u reeds eerder tot de bemiddelaar te wenden, omdat het soms in verband met eventuele tests, keuring en plaatsingsmogelijkheden even kan duren voordat met de scholing kan worden begonnen. Ook moet u zorgen, dat u bij uw werkgever terug kunt komen, wanneer onverhoopt de scholing niet mocht doorgaan.

U moet er dus wel aan denken geen overhaaste stappen te doen, waardoor u uw schepen achter u verbrandt.

Voor welke beroepen kunt u worden opgeleid?

De bemiddelaar kan u desgewenst inlichtingen geven over de vakken en beroepen, waarvoor u kunt worden opgeleid. In overleg met de beroepskeuzeadviseur en met u zelf (en soms ook met de medisch adviseur) wordt een nieuwe beroepsrichting gekozen.

Is het gekozen vak een bouw- of metaalberoep, dan zult u in de regel dat nieuwe vak op een centrum voor vakopleiding van volwassenen kunnen leren. Tijdens de opleiding kunt u zich verder specialiseren. Er zijn in ons land ongeveer 25 van deze centra. De scholing geschiedt individueel en is sterk op de praktijk gericht.

De cursisten worden in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan het examen van het bevoegde leerlingenstelsel.

Betreft het geen vak in de bouw- of metaalsector, dan kunt u op basis van een door het arbeidsbureau goedgekeurd scholingsprogramma direct in het bedrijf worden geschoold. De werkgever die bereid is een werknemer op te leiden krijgt, voor de tijd dat de opleiding duurt, een tegemoetkoming in de loonkosten.

Bij deze opleidingsmethode wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het scholingsprogramma van de leerlingenstelsels, zodat ook hier de cursist de mogelijkheid wordt geboden een door het bedrijfsleven erkend diploma te behalen.

Wanneer voor een goede uitoefening van het nieuwe beroep veel theoretische kennis wordt gevraagd, biedt de 'Studiekostenre-

geling werkzoekenden' de mogelijkheid deze te verwerven. Op grond van deze regeling worden vrijwel alle kosten die de studie meebrengt, inclusief bepaalde reiskosten, vergoed. U kunt zowel schriftelijk studeren als een dag- of avondschoon bezoeken. Om van de regeling gebruik te mogen maken moet u evenwel geen passend werk kunnen vinden. Het overzicht dat we hier hebben gegeven is natuurlijk niet volledig. Er staat bijvoorbeeld niet bij dat, wanneer u in uw eigen woonplaats geen werk kunt vinden maar wel in een andere plaats, u in bepaalde gevallen financiële tegemoetkomingen in de kosten van verplaatsing kunt krijgen. Ook is het mogelijk, dat na het verschijnen van dit boekje het een en ander is veranderd. Daarom is het erg belangrijk, dat u zich grondig door de bemiddelaar laat voorlichten.

Werkloosheidswet

Wie in loondienst werkt is verplicht verzekerd krachtens de Werkloosheidswet. Dat betekent dat men bij werkloosheid, als men aan bepaalde voorwaarden voldoet, in aanmerking komt voor één van de twee uitkeringen die deze wet kent. Die twee uitkeringen zijn: het wachtgeld en de werkloosheidsuitkering. Om voor het wachtgeld in aanmerking te komen moet men in de periode van 12 maanden, onmiddellijk voorafgaande aan de werkloosheid, ten minste 130 dagen hebben gewerkt bij één of meer werkgevers die bij een zelfde bedrijfsvereniging zijn aangesloten.

De verzekerde die niet in aanmerking komt voor wachtgeld, kan aanspraak maken op de werkloosheidsuitkering; voorwaarde is dat hij in de periode van 6 weken, onmiddellijk voorafgaand aan zijn werkloosheid, ten minste 30 dagen heeft gewerkt óf in de periode van 12 maanden, onmiddellijk aan het intreden van de werkloosheid voorafgaand, ten minste 65 dagen heeft gewerkt.

Speciale regeling voor de groot-verlofganger

De Werkloosheidswet is niet van toepassing op de dienstplichtige die in militaire dienst is. Om nu te voorzien in de moeilijkheden die daaruit voor de groot-verlofgangers kunnen ontstaan in geval van werkloosheid bij of na groot verlof, is daarvoor een speciale regeling getroffen. In die regeling is bepaald, dat wie onder de Werkloosheidswet valt op het tijdstip

dat hij de militaire dienst ingaat, in principe weer onder die wet valt op het tijdstip dat hij de dienst uitkomt. De periode van 12 maanden 'onmiddellijk voorafgaand aan de werkloosheid' wordt namelijk verlengd met de duur van de militaire dienst.

Het wachtgeld bedraagt ten minste 80% van het dagloon dat hij zou kunnen verdienen. Het percentage van de werkloosheidsuitkering is hetzelfde als dat van het wachtgeld, maar de mogelijkheid van verhoging van dat percentage bestaat hierbij niet (het is dus niet 'ten minste'). In beide gevallen is er een maximumdagloon en er wordt met bepaalde eigen inkomsten rekening gehouden.

Beide uitkeringen worden verstrekt door de bedrijfsvereniging, waarbij de (laatste) werkgever is aangesloten. Tot deze vereniging moet u zich wenden. Een aantal bedrijfsverenigingen heeft de regeling van deze uitkeringen in handen gegeven van het Ge-

meenschappelijk Administratiekantoor (het GAK), maar dat hoort u dan wel van de bedrijfsvereniging.

Uitbetaling

De uitbetaling heeft éénmaal per week plaats. De maximale duur van het wachtgeld is 40 dagen (8 x 5 werkdagen). Bent u daarna nog werkloos, dan ontvangt u werkloosheidsuitkering tot in totaal over 130 dagen (26 x 5 werkdagen) uitkering is ontvangen. Als u alleen voor werkloosheidsuitkering in aanmerking komt, ontvangt u die ten hoogste voor de duur van 130 dagen (26 x 5 werkdagen). Op de dag waarop u voor de eerste keer een uitkering ontvangt begint een zogenaamd uitkeringsjaar van 12 maanden. Over die periode van 12 maanden loopt de aanspraak op die 40 + 90 of 130 dagen. Of u in dat uitkeringsjaar wel of niet opnieuw werk krijgt

en weer werkloos wordt doet dus niet ter zake.

Voor het verkrijgen of het behouden van een uitkering krachtens de Werkloosheidswet moet u zich onmiddellijk als werkzoekende laten inschrijven bij het GAB en de aanwijzingen van dat bureau

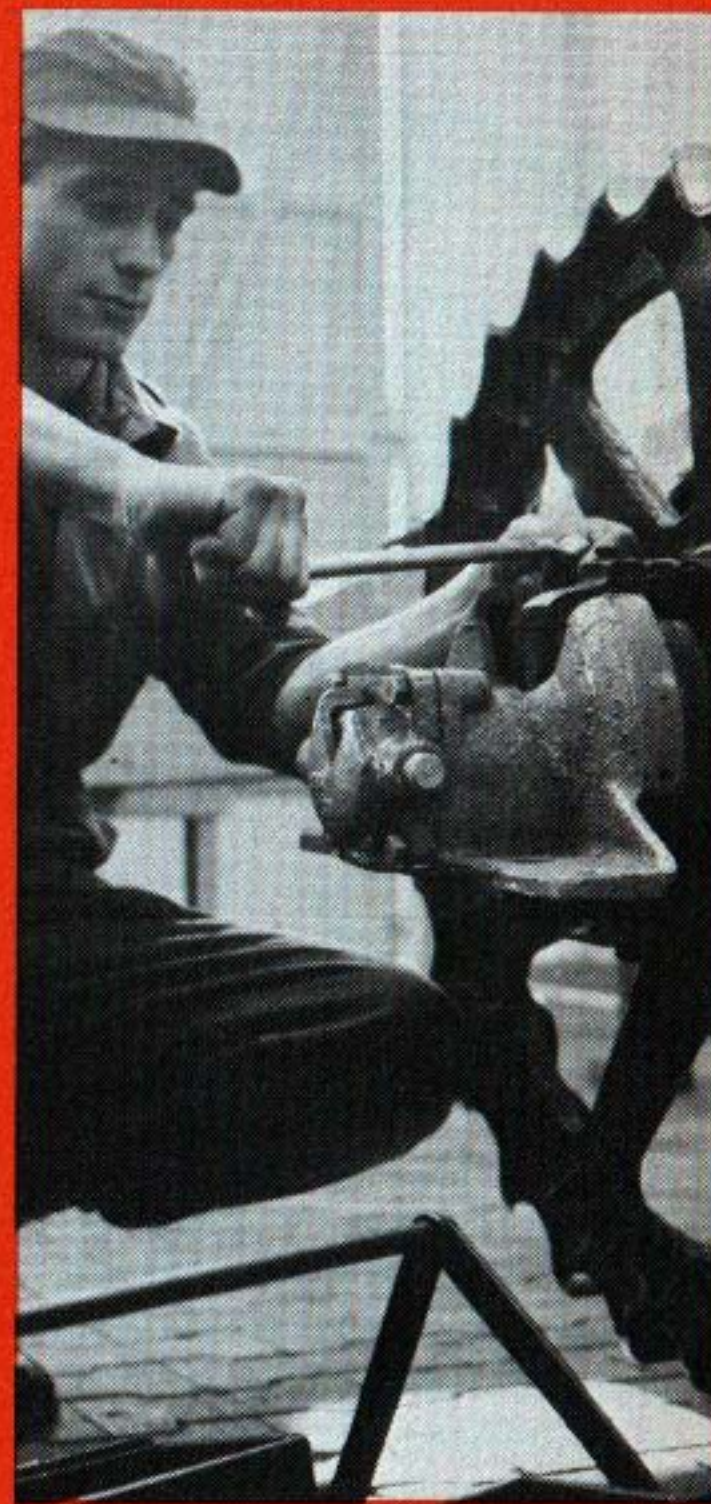
nauwgezet opvolgen. Doet u dat niet, dan krijgt u de uitkering niet of wordt deze gestaakt.

Wie een uitkering krachtens de Werkloosheidswet ontvangt, is gedurende die tijd verplicht verzekerd ingevolge de Ziektewet en de Ziekenfondswet.

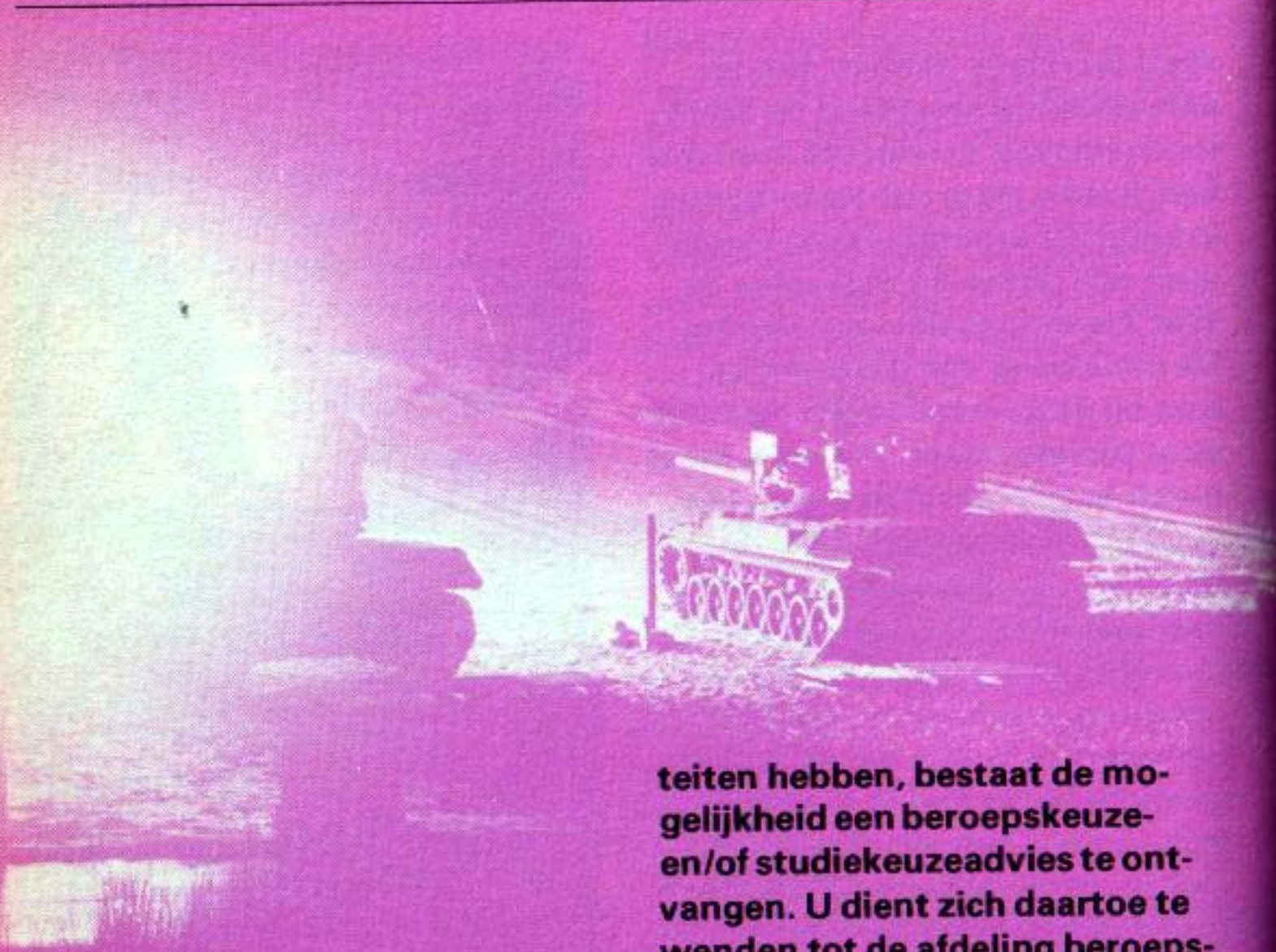
Uitkering Wet Werkloosheidsvoorziening

Als u werkloos bent en niet op een uitkering krachtens de Werkloosheidswet aanspraak kunt maken, kunt u als groot-verlofganger in beginsel in aanmerking komen voor een uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening. De uitvoering van deze wet berust bij de gemeentelijke diensten voor sociale zaken. Tot deze moet u zich in zo'n geval dus wenden.

Ook hier wordt de uitkering per dag vastgesteld (en ook weer uitgaande van 5 dagen per week). De uitkering geschiedt wekelijks en bedraagt 75 % van het loon dat u gemiddeld per dag in dienstbetrekking zou kunnen verdienen. Ook in dit geval geldt een maximumbedrag en wordt met bepaalde eigen inkomsten rekening gehouden. De duur van deze uitkering is maximaal 2 jaar. De verplichtingen zijn vrijwel dezelfde als die van de verzekerde krachtens de Werkloosheidswet.

Beroepskeuze- en/of studiekeuzeadviezen

Voor allen onder u voor wie de keuze van een passend beroep een nog niet opgelost probleem is, maar ook voor degenen onder u die bij de reeds gedane keuze niet weten of zij daarvoor voldoende aanleg en studiecapaci-

teiten hebben, bestaat de mogelijkheid een beroepskeuze- en/of studiekeuzeadvies te ontvangen. U dient zich daartoe te wenden tot de afdeling beroepskeuzevoorlichting van het Gewestelijk Arbeidsbureau of tot een van de particuliere of gemeentelijke instellingen die zich hiermee bezighouden. In het algemeen zal een bijdrage in de kosten in rekening worden gebracht.

Beroepskeuze- en/of studiekeuzeadviezen

De verstrekking van een beroepskeuze- en/of studiekeuzeadvies is echter geheel gratis als het advies wordt uitgebracht op verzoek van een aan het arbeidsbureau verbonden bemiddelingsambtenaar. Een beroepskeuze- en/of studiekeuzeadvies moet geruime tijd (bijvoorbeeld 6 maanden) voor de dienstverlating worden aangevraagd. Die termijn geldt niet voor dienstplichtigen die arbeidsbemiddeling wensen.

Als u wordt opgeroepen om in verband met een gevraagd beroepskeuze- en/of studiekeuzeadvies een onderzoek te ondergaan, krijgt u vrij van dienst. De bij een Gewestelijk Arbeidsbureau als werkzoekende ingeschreven dienstplichtige, die voor het ondergaan van dat onderzoek op verzoek van een bemiddelingsambtenaar is opgeroepen, ontvangt een vrij-vervoerbewijs. Het verstrekte advies houdt geen enkele verplichting in. U kunt ermee doen wat u wilt. Niettemin

spreekt het vanzelf, dat de jarenlange ervaring en de vakkennis van de adviseurs en psychologen er borg voor staan, dat u bij opvolging van het advies de meeste kans van slagen hebt.

Stichting Gezamenlijke Militaire Fondsen

Jaarlijks werken honderden militairen als collectant mee aan de grote geldinzameling, die de Stichting Gezamenlijke Militaire Fondsen organiseert om haar werk te kunnen voortzetten. In het algemeen kan worden gezegd, dat de Gezamenlijke Militaire Fondsen steun verlenen aan oud-militairen, hun gezinnen of de nagelaten betrekkingen van gesneuvelde militairen.

Van overheidswege wordt heel veel gedaan om de zorgen van de dienstplichtige militair te verlichten. Maar ergens is er een grens, en dan kunnen zich gevallen voordoen, waarin het rijk eenvoudig niet kan helpen omdat de betrokken dienst dan buiten zijn boekje zou gaan. In zulke bijzondere gevallen, waarbij op grond van wettelijke regelingen niets kan worden gedaan, zou wellicht een van de fondsen van de Stichting kunnen bijspringen. Die fondsen zijn:

Stichting Gezamenlijke Militaire Fondsen

het Fonds 1815 voor oud-militairen en nagelaten betrekkingen; wij hopen dat u gezond van lijf en leden zult afzwaaien, maar mocht dat onverhoopt niet het geval zijn, mocht u door een ongeval worden getroffen en met invaliditeitspensioen de dienst verlaten, dan is het goed te weten dat dit fonds – indien nodig – aanvullende hulp verstrekt aan hen die rijkspensioen ontvangen; het adres: Nes 57, Amsterdam-C, tel. (020) 24 09 93;

de Koninklijke Nationale Vereniging tot Steun aan Miliciëns 'Stamil'; deze vereniging verleent hulp aan hen, die ten gevolge van de vervulling van hun militaire dienstplicht bijzonder nadeel hebben ondervonden; het adres: Keizersgracht 731, Amsterdam-C, tel. (020) 6 54 87;

de Prins Bernhardstichting; zij behartigt de zedelijke, maatschappelijke en stoffelijke belan-

gen van de militairen van land- en zeemacht; om weer een enkel voorbeeld te noemen: dienstplichtigen die tijdens hun diensttijd in schulden zijn geraakt, kunnen door deze stichting met een voorschot worden geholpen; bij al deze gevallen gaat het meestal om aanvullende hulp, boven de hulp die van rijkswege wordt verstrekt; het adres: Keizersgracht 731, Amsterdam-C, tel. (020) 6 54 87;

de Vereniging Ereschuld en Dankbaarheid;

zij verleent steun en bijstand aan hen die sedert 10 mei 1940 deel uitmaken of hebben uitgemaakt van de landmacht en als zodanig ten gevolge van oorlogshandelingen ziek werden of op andere wijze in moeilijkheden raakten; ook aan nabestaanden van oorlogsslachtoffers wordt hulp verleend; het adres: postbus 1505, Den Haag;

het Karel Doormanfonds;
dit fonds helpt militairen van de marine die gedurende een oorlog, bij een ramp of een ongeval slachtoffer van hun taak zijn geworden; ook steunt het hun nage-laten betrekkingen; het adres:

Van Speykstraat 75, Den Haag,
tel. (070) 81 42 61, tst. 2530;

de Stichting 'Het Van Weerden Poelman Fonds';

deze stichting steunt het personeel van de luchtmacht, hun gezinnen en hun nabestaanden in alle gevallen waar dit gewenst is en waarin van overheidswege niet voldoende of niet tijdig, kan worden voorzien; het adres: Diepenbrocklaan 19, Bilthoven, tel. (030) 78 51 35.

De Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen

Anders dan de Gezamenlijke Militaire Fondsen geeft de Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen geen financiële, maar juridische hulp. De belangrijkste doelstellingen van de stichting zijn:

☐ het geven van advies aan dienstplichtigen, ex-dienstplichtigen en hun betrekkingen voor wat betreft hun materiële aanspraken, die voortvloeien uit ziekte en/of gebrek, ontstaan tijdens de vervulling van de militaire dienstplicht;

☐ het geven van advies aan de nabestaanden van dienstplichtigen inzake hun materiële aanspraken, die voortvloeien uit het overlijden van de dienstplichtige tijdens de vervulling van de dienstplicht dan wel uit het overlijden van de dienstplichtige of ex-dienstplichtige als gevolg van ziekte en/of gebrek ontstaan tijdens de verplichte militaire dienst;

☐ het zo nodig verlenen van

De Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen

bijstand ter realisering van deze aanspraken;

☐ het geven van advies en het zo nodig verlenen van bijstand in gevallen, waarin vrijstelling van dienst als gewoon dienstplichtige resp. vrijstelling van de gewone vervangende dienst is geweigerd.

In al deze gevallen moet u zich voor het aanvragen van advies en/of bijstand wenden tot het bureau van de Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen, Jan

van Nassaustraet 37, Den Haag. Schriftelijke aanvragen verdienen de voorkeur. Mondelinge aanvragen zijn alleen mogelijk na een – bij voorkeur telefonisch – gemaakte afspraak ((070) 24 63 96). Voor een vlotte behandeling van de aanvraag is het gewenst, dat alle stukken die op de zaak betrekking hebben, bij de aanvraag worden ingesloten, resp. worden meegebracht.

De adviezen en de bemiddeling bij bijstandsaanvragen worden normaal gesproken gratis verstrekt.

Vrijtijdsbesteding

De militaire dienst biedt de dienstplichtige militair tal van mogelijkheden en faciliteiten om zijn vrije uren nuttig te besteden. Ieder krijgsmachtdeel kent daarvoor een dienst of bureau voor de vrijetijdsbesteding. Het zijn de dienst voor Ontwikkeling, Sport en Ontspanning (OS&O) van de Koninklijke marine, de Sectie Welzijnszorg van de Koninklijke landmacht en het Bureau Welzijnszorg van de Koninklijke luchtmacht. Beide laatste instellingen worden ook wel met de ene naam Welzijnszorg (WZZ) aangeduid.

Indien u in de periode, waarin u uw dienstplicht vervult, wilt studeren, dan kunt u gebruik maken van de door bemiddeling van deze bureaus geboden faciliteiten.

Wenst u zich te wijden aan de een of andere hobby of te bekwamen in wat men noemt ambachtelijk werk, dan wordt door OS&O en

WZZ alle mogelijke medewerking verleend.

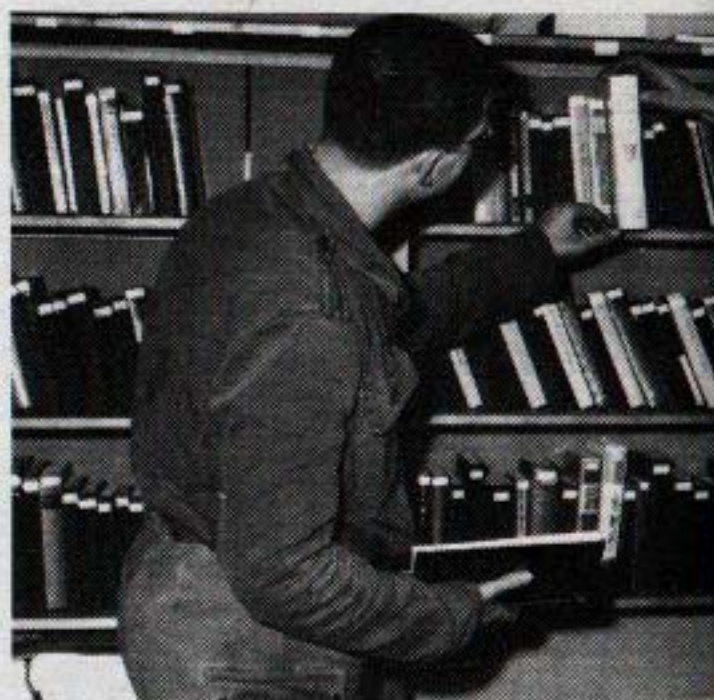
Dan kan er nog de nodige service worden geboden op gebieden als causerieën en inleidingen, toneel, muziek, studie- en ontspanningsliteratuur, film en (recreatieve) sport. Verder worden in de kazernes en legerplaatsen van tijd tot tijd dans- en bingo-avonden alsmede culturele en amusementsprogramma's georganiseerd.

Studie

De OS&O en de WZZ stellen u in de gelegenheid tegen een speciaal voor militairen verlaagde lesprijs een cursus te volgen. U heeft daarbij de keuze uit enkele duizenden schriftelijke cursussen. Hoewel elke opsomming in dit korte bestek even willekeurig als onvolledig is, willen we toch enkele voorbeelden geven: middenstandsdiploma, talen, kantoor- en handelsopleidingen,

techniek, journalistiek, bouwkunde, landbouw, politie, mavo-, athe-neum- of gymnasiumdiploma, onderwijsakten, tekenen, enz. Soms is het mogelijk mondelinge cursussen te volgen. Oefeningen en overplaatsingen bemoeilijken echter vaak de mogelijkheid tot het regelmatig bijwonen van mondelinge lessen, en het bijwonen van dagonderwijs is uitgesloten. Het schriftelijk onderwijs ondervindt van deze omstandigheden geen hinder en verdient daarom de voorkeur.

De O.S. & O.-officier of de Welzijnszorgfunctionaris van uw onderdeel zijn graag bereid nadere informatie over de studiemogelijkheden te verstrekken. Via deze functionarissen kunt u zich ook als militair cursist laten inschrijven bij diverse onderwijsinstellingen. U profiteert dan automatisch van de verlaagde lesprijs.

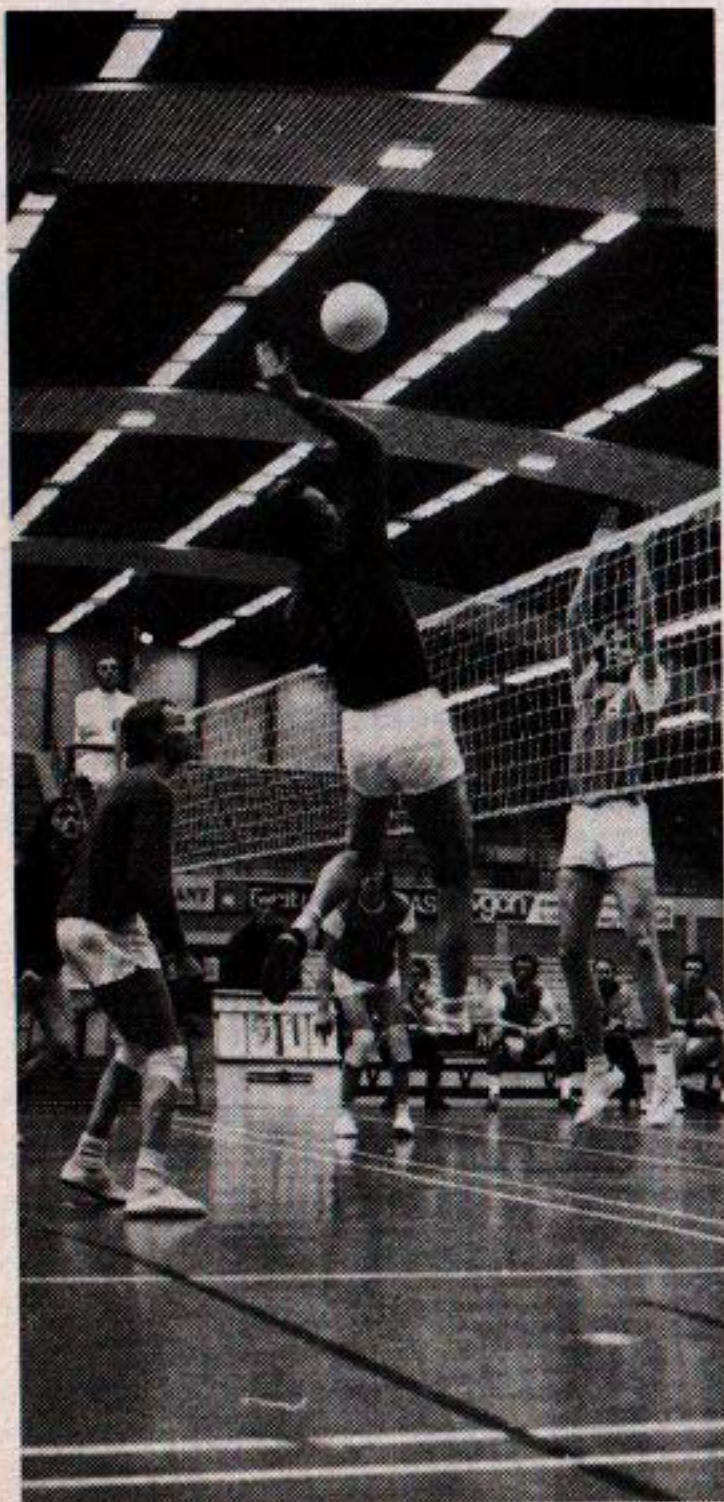

Rijkstegemoetkoming

Ook van rijkswege bestaat er voor de dienstplichtige militair en schepeling een aantal financiële tegemoetkomingen. De toekenning daarvan geschiedt uiteraard met inachtneming van bepaalde regels. Om ervoor in aanmerking te komen is het niet noodzakelijk, dat u zich inschrijft bij een 'gecontracteerd' instituut; ook wanneer u met instemming van de dienst OS&O of de Welzijnszorg een

cursus volgt bij een andere onderwijsinstelling, kunt u van de rijksfaciliteiten profiteren. In ieder geval is het behalen van bevredigende studieresultaten, de omstandigheden in aanmerking genomen, mede bepalend voor de vraag, of u voor die financiële tegemoetkoming in aanmerking komt.

De rijkstegemoetkoming houdt in de eerste plaats in, dat uiteindelijk slechts de helft van de lesgelden

voor uw rekening komt. Vervolgens ontvangt u krachtens die regeling een bijdrage van 50 procent in de aanschaffingskosten van benodigde studieboeken tot een maximum van f 50,- per cursusjaar. Ten slotte voorziet de rijksregeling nog in een bijdrage van 50 procent in de kosten van een eventueel examen. Deze bijdrage in de examenkosten kan ten hoogste tweemaal voor een zelfde cursus worden verleend; eventueel tot uiterlijk één jaar na dienstverlating – indien men ten minste zes maanden succesvol militair cursist is geweest.

Via de drie genoemde bureaus kunt u ook een aanzienlijke korting krijgen op de aanschaffingsprijs van talencursussen op grammofoonplaten. Bovendien bestaat nog de mogelijkheid om zowel in Nederland als overzee een talencursus op band of grammofoonplaat in bruikleen te ontvangen.

Als u bij het verlaten van de dienst nog met een schriftelijke cursus bezig bent, worden de faciliteiten beperkter; de bijdragen van rijkswege, zoals deze tijdens de duur van de eerste oefening in de kosten van lessen en leermiddelen worden verleend, komen dan namelijk te vervallen.

Burgervakontwikkeling

Behalve zelfstudie bestaat er in sommige legerplaatsen van land- en luchtmacht gelegenheid tot het volgen van door de Welzijnszorg georganiseerde cursussen auto-geen of elektrisch lassen. Het las-onderwijs wordt gegeven in goed ingerichte werkplaatsen, door vakbekwame instructeurs en is afgestemd op uw latere mogelijkheden in het bedrijfsleven. De cursussen zijn zodanig samengesteld, dat zowel de beginnening als de reeds vakbekwame daarvan nut kunnen hebben. Indien u zo'n

cursus met goed gevolg heeft doorlopen, ontvangt u een in de burgermaatschappij erkend getuigschrift, waarin vermeld staat, dat u op basis van vrijwilligheid de desbetreffende cursus heeft gevolgd.

Deze cursussen vinden plaats buiten de diensturen. Uiteraard is het afhankelijk van de hoeveelheid inschrijvingen, of een bepaalde cursus een volgend cursusjaar weer doorgang vindt.

Hobby en vakbekwaamheid

Voor de meer praktisch ingestelde dienstplichtige militairen staan

door bemiddeling van de dienst van OS&O en de Welzijnszorg-bureaus ook vele mogelijkheden open. Die bemiddeling gebeurt onder andere door de inrichting van hobbywerkplaatsen, het tegen gereduceerde prijzen verschaffen van materialen voor handarbeid, het in bruikleen geven van gereedschappen en de inschakeling van vakbekwame instructeurs. De geboden mogelijkheden verschillen per krijgsmachtdeel.

Koninklijke marine: het merendeel van de inrichtingen heeft de beschikking over een standaarduitrusting voor een complete

werkplaats, waar houtbewerking kan worden beoefend. Op de grote schepen en inrichtingen wordt bij gebleken belangstelling voorts

een donkere-kameruitrusting beschikbaar gesteld. Ten slotte staat in verschillende grote inrichtingen een auto-hobbywerkplaats ter beschikking.

Koninklijke landmacht: in alle legerplaatsen en in de meeste kazernes bestaan een of meer hobbywerkplaatsen. Hierin kunnen onder meer de volgende hobby's worden beoefend: houtbewerking, metaalbewerking (inclusief herstel van rijwielen en bromfietsen), radiotechniek en fotografie

(ontwikkelen, afdrukken en vergroten).

Bij vele onderdelen bestaat ook een auto- en motorhobbyclub (onderhoud en reparatie).

Voorts beschikt een aantal onderdelen over een potterij- en boetseergelegenheid, alsmede over apparatuur voor radio-amateurs. In sommige plaatsen heeft men dan nog de beschikking over zeilboten voor het geven van zeillesen en voor recreatiedoeleinden. Bovendien heeft de welzijnszorg van de landmacht in tientallen kazernes en legerplaatsen afspeelapparatuur, waarbij regelmatig geluidsbanden met top-hits worden verstrekt.

Vrijtijdsbesteding

De bibliotheek van de Welzijnszorg omvat meer dan 90.000 boeken waarvan ruim 55.000 zogenaamde ontspannings- en meer dan 35.000 studieboeken. Bovendien kunt u via de Welzijnszorg vrijwel ieder studieboek dat niet in de bibliotheek aanwezig is, van elders te leen ontvangen.

Koninklijke luchtmacht: bij de meeste onderdelen zijn één of meer hobbyshops aanwezig. Voor beoefenaren van houtbewerking, metaalbewerking, autotechniek, radiotechniek, fotografie en modelbouw is het daar goed toeven.

De dienst OS&O van de marine voorziet schepen en inrichtingen regelmatig van boeken en grammofoonplaten; aan varende schepen worden ook geluidsbanden verstrekt. Deze dienst verzorgt ook de toezending van tijdschriften en weekbladen alsmede van de luchtpostkrant 'Wacht ter kooi'.

Ontspanningsavonden

Zowel de OS&O-dienst als de Welzijnszorg organiseren doorlopend toneel-, muziek-, cabaret-, operette-, dans- en andere kleinkunstuitvoeringen, causerieën en

Vrijtijdsbesteding

voordrachten met film en/of dia's. Deze worden het gehele jaar door, maar voornamelijk in de wintermaanden, gehouden. Voorts is het Centraal Filmbureau Krijgsmacht belast met de filmvoorzie-

ning ten behoeve van de gehele krijgsmacht. Vrijwel alle onderdelen van elk der drie krijgsmachtde-
len beschikken tegenwoordig

over moderne filmapparatuur. Dit waarborgt, dat u regelmatig recente speelfilms, en van tijd tot tijd ook documentaires, te zien kunt krijgen.

Indien u buiten de in de diensturen gegeven gymnastiek- en sportlessen, nog meer aan uw lichamelijke conditie wenst te doen, dan wordt u daartoe onder leiding in velerlei zaal- en buitensporten volop de gelegenheid geboden. Heel wat topsporters krijgen in dienst gelegenheid hun conditie op peil te houden, waarvoor allerlei faciliteiten zijn geschapen.

Vermelding verdient voorts de mogelijkheid voor bij de marine ingedeeld personeel – dus ook dienstplichtigen – in de vrije tijd watersport te bedrijven. Watersportcentra zijn gevestigd in Hilversum, Valkenburg, Vlissingen en Texel. Hier staan o.a. mogelijkheden open om een zeilbrevet te behalen.

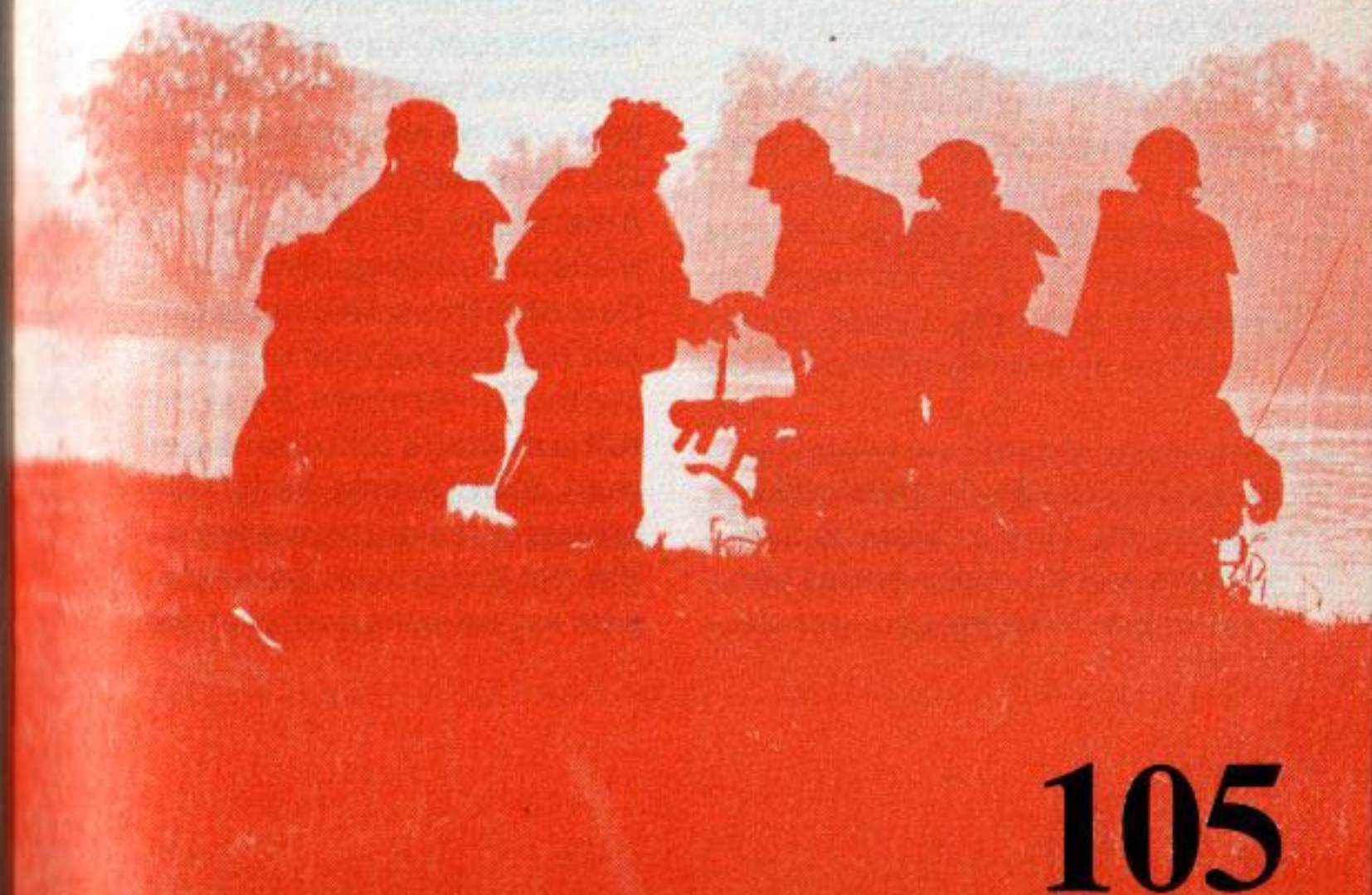
De geestelijke verzorging

In dienst zult u ervaren, dat ook in de krijgsmacht aandacht aan het geestelijke welzijn wordt besteed.

U kunt zelf kiezen welke geestelijke verzorging u wenst: de rooms-katholieke, de protestantse, de joodse of de niet godsdienstige humanistische.

Elke richting geeft haar eigen begeleiding. De kerken hebben hun vertrouwen uitgesproken

in alle door hen uitgezonden geestelijke verzorgers, die de opdracht hebben de boodschap van de kerken voor de mensen van deze tijd duidelijk te maken. Zij doen dit in gespreksbijeenkomsten (in dienst bekend als GV-uren), godsdienstige samenkomsten, catechesaties, spreekuren, contactbezoeken, ziekenbezoeken en lectuurvoorziening, en andere activiteiten, die door hen worden georganiseerd om in ge-

sprekken en discussies te proberen wat verder te komen in de bewustwording van onze plaats en verantwoordelijkheid in de maatschappij en het leven. De mogelijkheid daartoe in een persoonlijk gesprek is er natuurlijk altijd.

Militaire tehuizen en vormingscentra

U kunt bovendien de geestelijke verzorgers ontmoeten in de militaire tehuizen. Vervolgens is er het vormingswerk in de vor-

mingscentra van de geestelijke verzorging. Daar krijgen de deelnemers aan de conferenties een paar dagen in kleine groepen de

gelegenheid om meer intensief dan op de wekelijkse korte bijeenkomsten mogelijk is met de pro-

blematiek van vandaag bezig te zijn. Er zijn de vormingscentra 'Beukbergen' van de protestantse GV en het centrum 'de Vlasakkers' van de rooms-katholieke GV. Deze centra liggen in of bij Amersfoort. Er zijn ook een humanistisch vormingscentrum, 'het Coornherthuis' te Driebergen, en een joods geestelijk ontmoetingscentrum in Arnhem. Bijna overal zult u militaire tehuizen tegenkomen, zowel rooms-katholieke, protestantse als humanistische. Het zijn ontspanningscentra waar u de avond kunt doorbrengen en

desgewenst kunt studeren. In verband met de administratieve indeling zal u worden gevraagd een voorkeur uit te spreken voor één van de diensten van de geestelijke verzorging. Het uitspreken van deze voorkeur houdt niet in, dat u geen gebruik zou kunnen maken van de diensten, die de overige geestelijke verzorgingen u kunnen bieden. Er zal u daarom reeds vóór het tijdstip, waarop u in dienst treedt worden gevraagd een verklaring te tekenen – als u minderjarig bent, doen uw ouders of voogden dat voor u – waarin

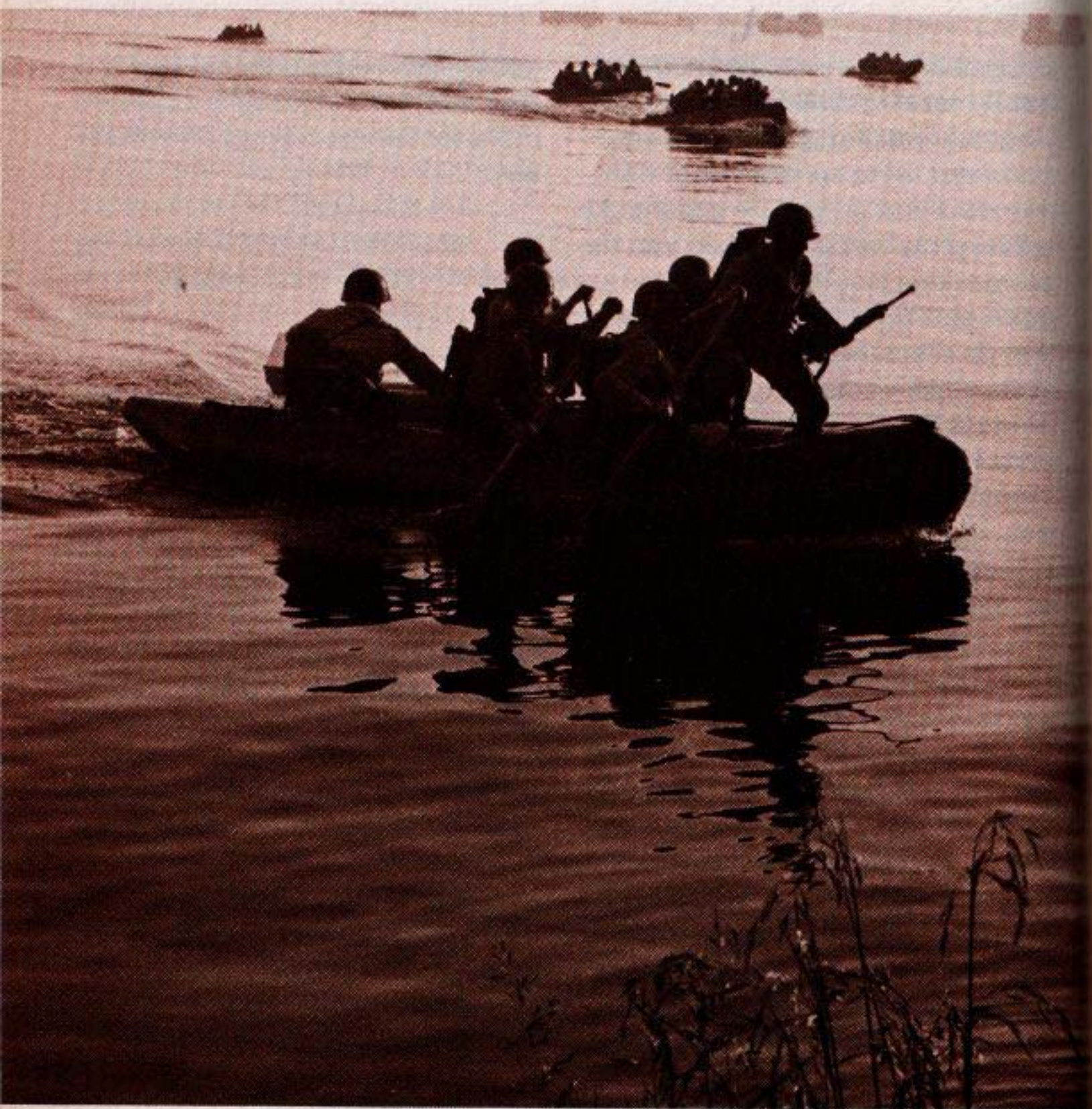
staat welke verzorging u wenst. Deze verklaring geeft u af aan uw commandant, die haar doorgeeft aan de geestelijke verzorger. Alle

geestelijke verzorgers zult u, vrij snel nadat uw lichte is opgekomen, ter kennismaking ontmoeten.

Het deelnemen aan de activiteiten van de geestelijke verzorging geschiedt op basis van vrijwilligheid. Wenst u uw godsdienstkennis anderszins te verrijken, dan wordt u toestemming verleend om eenmaal per week tijdens de dienst binnen of buiten de kazerne godsdienstonderwijs te ontvangen.

Geestelijke verzorgers zijn te allen tijde aanwezig, ook wanneer u de kazerne moet verlaten, bv. bij oefeningen, of wanneer u op een vaarend schip verblijft.

De mogelijkheden van vrijwillige dienstneming

Ieder jaar zijn er weer tal van Nederlandse jongemannen, die zich aanmelden voor vrijwillige dienstneming. Omdat ook u misschien een loopbaan in de Nederlandse krijgsmacht ambieert geven wij hieronder een globaal overzicht van de mogelijkheden.

Officier

Gedurende zijn hele carrière is de beroepsofficier, waar hij ook geplaatst is, verantwoordelijk voor de geoefendheid, de technische bekwaamheid en het welzijn van zijn personeel. Zijn voornaamste taak is leiderschap. Zelfs het modernste materieel verliest zijn waarde, wanneer de mensen die het moeten gebruiken, hun taak niet nauwgezet en in goede samenwerking kunnen vervullen. De loopbaan van een toekomstig officier begint doorgaans met een studie aan de Koninklijke Militaire Academie (KMA) te Breda, de ba-

kermat van de officierskorpsen van zowel de Koninklijke landmacht als de Koninklijke luchtmacht, of aan het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) te Den Helder waar de marineofficieren worden opgeleid. Om te worden toegelaten moet men in het bezit zijn van het diploma gymnasium, hbs, atheneum, hts of een daarmee gelijkgesteld diploma. De verdere eisen luiden o.a.: maximumleeftijd 21 jaar (KIM: 20-22 jaar) en ongehuwd. Voor het KIM worden ook kandidaten toegelaten met 2 jaar hts.

Diverse officiersopleidingen

Net als bij een universiteit (faculteiten.) bestaan er ook op de KMA verschillende studierichtingen: een vier- en een vijfjarige technische studie, een vierjarige sociale en economische studie en een vijfjarige administratieve en economische studie.

De mogelijkheden van vrijwillige dienstneming

De studierichting is mede afhankelijk van het gekozen wapen, dienstvak of opleidingsrichting en het behaalde vwo-diploma a of b. Bij de Koninklijke landmacht zijn de wapens/dienstvakken: infanterie, cavalerie, artillerie, verbindingdienst, technische dienst, genie, aan- en afvoertroepen, intendance en militaire administratie.

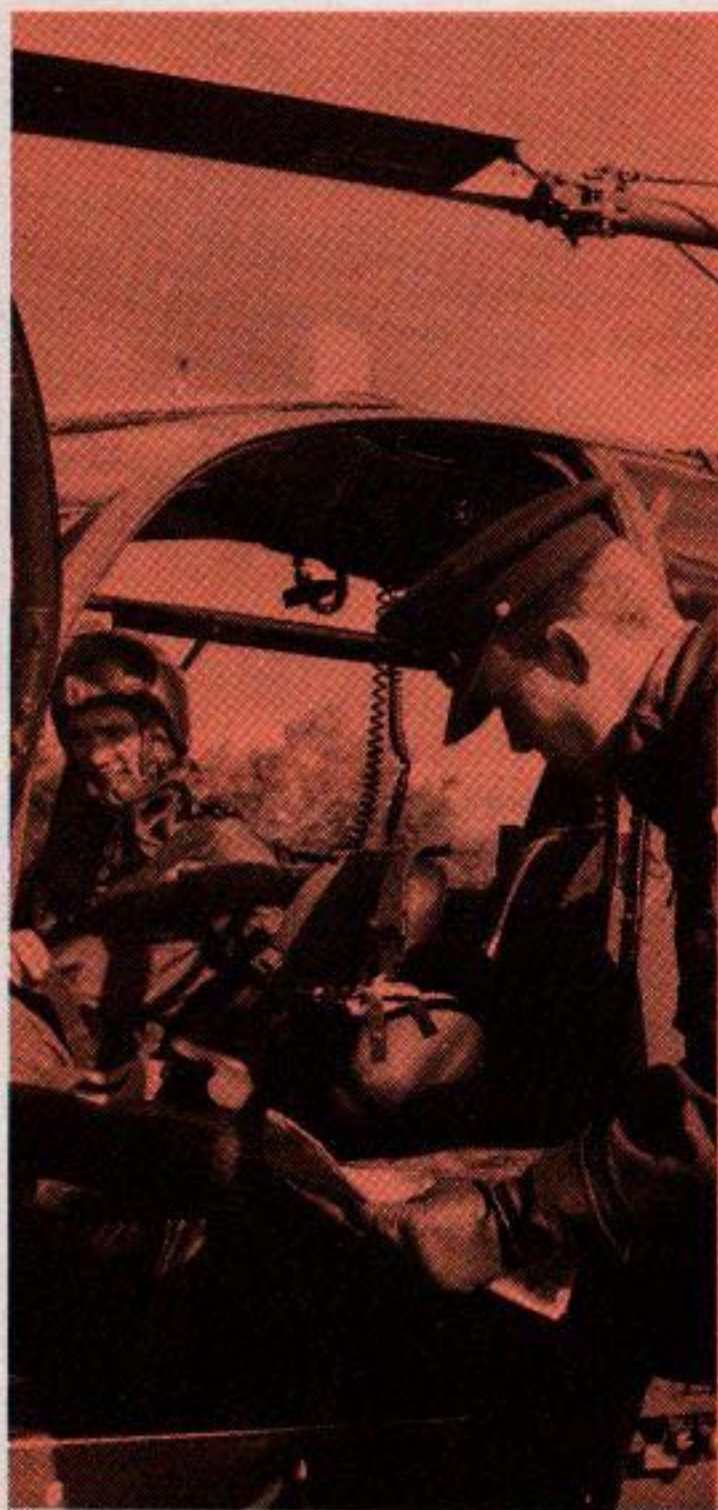
De Koninklijke luchtmacht kent als opleidingsrichtingen: vlieger,

De mogelijkheden van vrijwillige dienstneming

elektronische dienst, technische dienst en algemene dienst. Bij de Koninklijke marine zijn de officieren ingedeeld in een aantal korpsen: zee-officieren, officieren der mariniers, officieren van de technische dienst, de elektrotechnische dienst en van de administratie. Benoeming tot officier volgt na een opleiding van circa 3 jaar. De opleiding wordt gevolgd door een stage van een jaar op de vloot (soms aan de wal). De wetenschappelijke vorming wordt af-

gerond op het KIM (voor de technische dienst en elektrotechnische dienst op een technische hogeschool). De totale duur bedraagt 5 jaar.

Reserveofficier-vlieger

Bij de luchtmacht verdient de reserveofficier-vlieger speciale vermelding. De aspirant-reserveofficier-vlieger wordt opgeleid voor het Groot Militair Brevet van vlieger. Bij toelating volgt hij in Nederland de militaire opleiding en in Canada de vliegeropleiding. Tijdens de Canadese opleiding wordt bepaald of hij verder wordt opgeleid voor gevechtsvlieger of voor helikoptervlieger. Eén van de toelatingseisen voor deze opleiding is het bezit van een vwo-, het havo- of hts-diploma. Eventueel kan worden volstaan met een getuigschrift mts of een diploma mavo-4 (met engels en wiskunde).

De aspirant-reserveofficier-vlieger verbindt zich om gedurende 6 jaar na het behalen van het brevet onafgebroken als vlieger te dienen. Deze verbintenis kan ten hoogste 5 keer met een periode van 2 jaar worden verlengd (afhankelijk van geschiktheid en behoefte).

Onderofficier

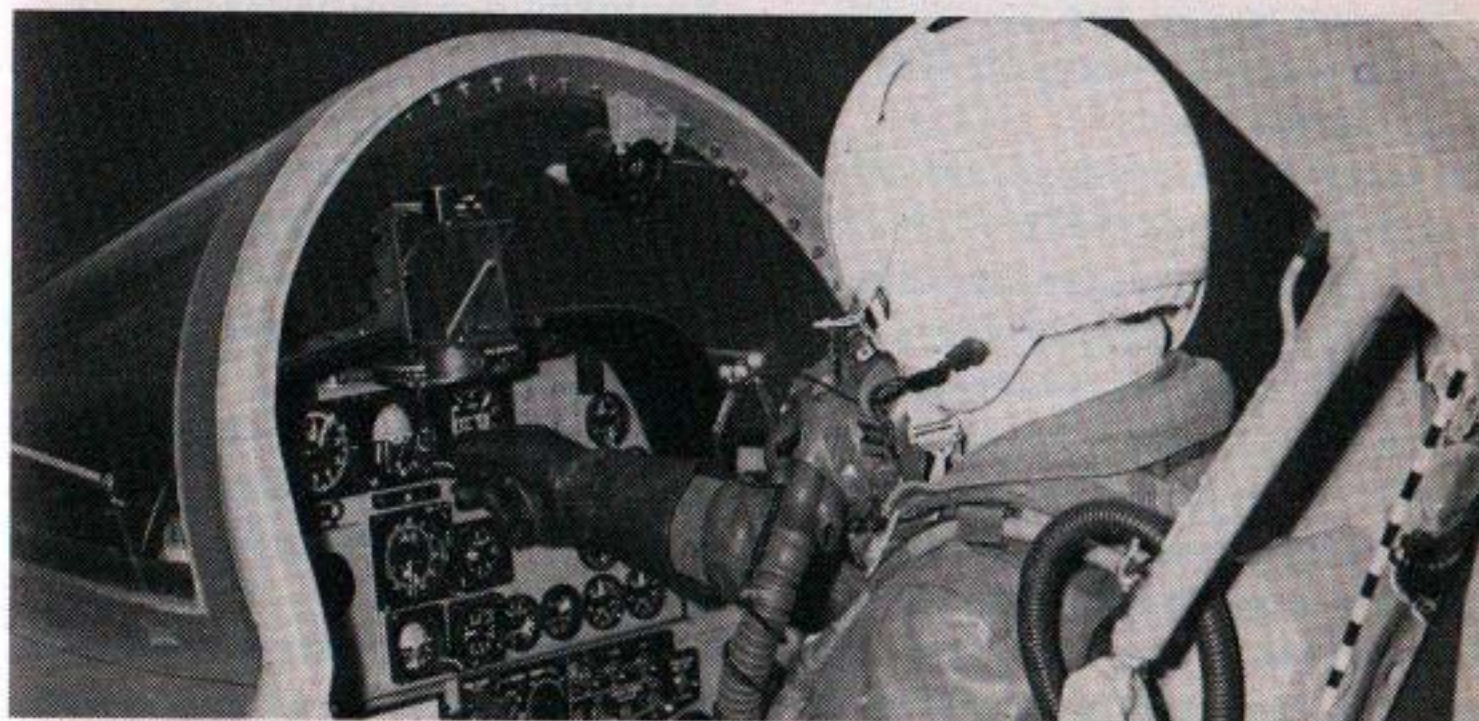
Het korps onderofficieren wordt

wel eens de ruggegraat van de krijgsmacht genoemd.

In dit gezegde zit een grote kern van waarheid, want de beroeps-onderofficier heeft – voor wat de landmacht betreft – een belangrijk aandeel in de opleiding van de dienstplichtigen.

Zelf ontvangt de onderofficier van de landmacht zijn opleiding aan de Koninklijke Militaire School (KMS) te Weert.

De luchtmacht leidt haar onder-

officiëren op aan de Koninklijke Kaderschool Luchtmacht (KKSL) in Schaarsbergen.

De kandidaat-beroepsonderofficier moet ten minste 16 en maximaal 19 jaar en ongehuwd zijn (de maximumleeftijdsgrens van de kandidaat-beroepsonderofficier bij de luchtmacht is 24 jaar). Door gaans is een opleiding op mavo-, mts- of lts-niveau vereist, maar eventueel kan men via een schakelklas¹ die 9 maanden duurt, tot de 27 maanden durende opleiding

worden toegelaten. Bij de marine kan men, naar gelang de vooropleiding, worden aangewezen in de stand van 3e, 2e of 1e klas.

Afhankelijk van de behoefte en de resultaten van een vergelijkende test kan men na bepaalde tijd in aanmerking komen voor een korporaalsopleiding. Daarna kunnen verder promoties volgen tot sergeant, sergeant-majoor en adjudant-onderofficier.

Koninklijke marechaussee

Voor jongemannen in de leeftijd van 17 tot 25 jaar bestaat de mogelijkheid te solliciteren voor plaatsing bij het wapen der Koninklijke marechaussee als beroepsmarechaussee.

Hiervoor dienen zij de Nederlandse nationaliteit te bezitten en ongehuwd, niet brildragend en circa 1,75 m lang te zijn.

De kandidaten moeten een mavo-, (m)ulo-, leao- of lts-opleiding heb-

¹ Bij de luchtmacht tijdelijk gestopt; bij de landmacht in enkele gevallen mogelijk.

ben genoten of enkele jaren ander voortgezet onderwijs.

Kort verband²

Niet zelden is bij het maken van een verantwoorde beroepskeuze de onbekendheid met de toekomstige werkkring een groot struikelblok. In de krijgsmacht is het mogelijk gemaakt de werksfeer gedurende enkele jaren te 'proeven'.

Het gaat hierbij om de Kort-Verband-Vrijwilligers (KVV'ers): veelal jongelui die toch moeten dienen maar door het aangaan van een kort-verbandverbintenis zelf

² Bij de KL voorshands alleen mogelijk met de bestemming reserve-officier.

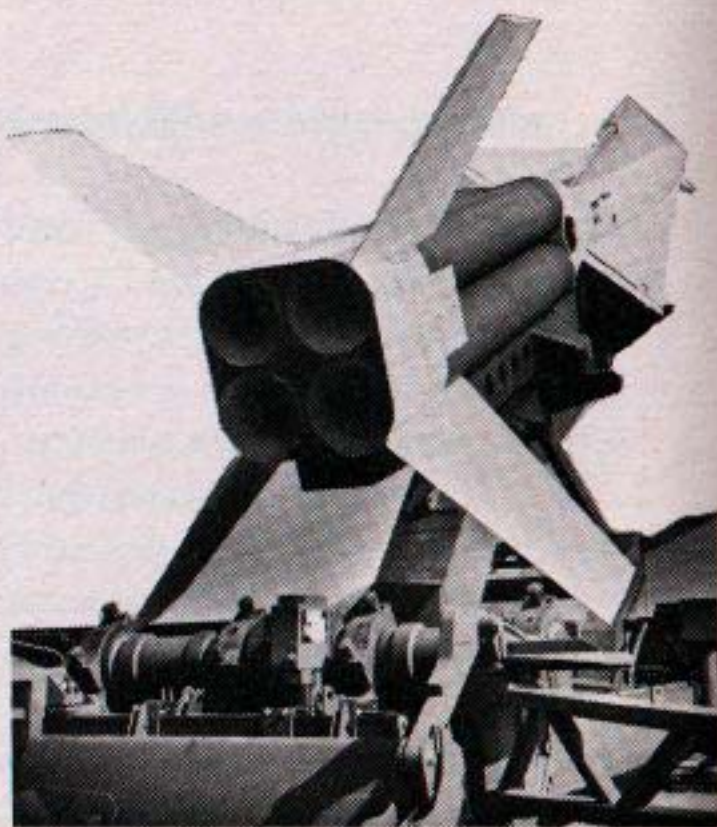
richting kunnen geven aan opkomstdatum, krijgsmachtdeel en functie. Maar ook de dienstplichtige die in opleiding is voor reserveofficier of onderofficier, en bij de luchtmacht de dienstplichtig soldaat en korporaal, kunnen zo'n verbintenis aangaan. De KVV'er van de land- en luchtmacht behoort tot het reservepersoneel, de KVV'er van de marine tot het beroepspersoneel. Hij ontvangt het aan zijn rang verbonden salaris, ook tijdens de opleiding. De hoogte hiervan verschilt aanmerkelijk van de wedde van een dienstplichtige. Bovendien ontvangt de KVV'er een premie, bestaande uit 25 % van het laatstgenoten salaris, vermenigvuldigd met het aantal maanden dat hij in werkelijke dienst is geweest.

Een dienstverband van 4 jaar kan, wanneer hiertoe de mogelijkheid is opengesteld, in zeer bijzondere gevallen maximaal 2 keer met één jaar worden verlengd. Tevens kan de KVV'er, afhankelijk van de

behoefte, onder bepaalde voorwaarden overgaan in beroepsdienst. In dat geval komt de premie te vervallen.

Aanloop voor het burgerleven

De KVV'er die na afloop van zijn verbintenis naar de burgermaatschappij terugkeert, krijgt daarbij alle gewenste hulp. Mocht hij op

dat tijdstip nog geen burgerbetrekking kunnen aanvaarden, dan bestaat de mogelijkheid om voor ten minste een maand een zogenaamde status-verbintenis (zonder premie) te sluiten. Ook kan hij na afloop ten behoeve van zijn studie in aanmerking komen voor een studietoelage in de vorm van een beurs, een renteloos voorschot of een combinatie hiervan. Dit geldt ook voor een studie, waarmee pas wordt begonnen. Ook kan bij vestiging als zelfstandige een renteloos voorschot worden verstrekt.

Wie tijdens de dienstdienst wil studeren krijgt hiervoor vele faciliteiten: vergoeding van cursusgelden, tegemoetkoming bij de aanschaf van leermiddelen, vergoeding van examengeld indien men slaagt en vergoeding van reiskosten die men maakt voor het afleggen van een examen.

Juist deze studiefaciliteiten zijn

voor menig dienstplichtige aanleiding om KVV'er te worden.

Vrijwillig nadienen¹

Voor reserveofficieren en dienstplichtige onderofficieren bestaat ook de mogelijkheid de normale dienstdienst voor bepaalde tijd te verlengen; met andere woorden: vrijwillig na te dienen. Behalve het salaris en andere finan-

¹ Bij de KL voorshands slechts mogelijk voor reserveofficieren.

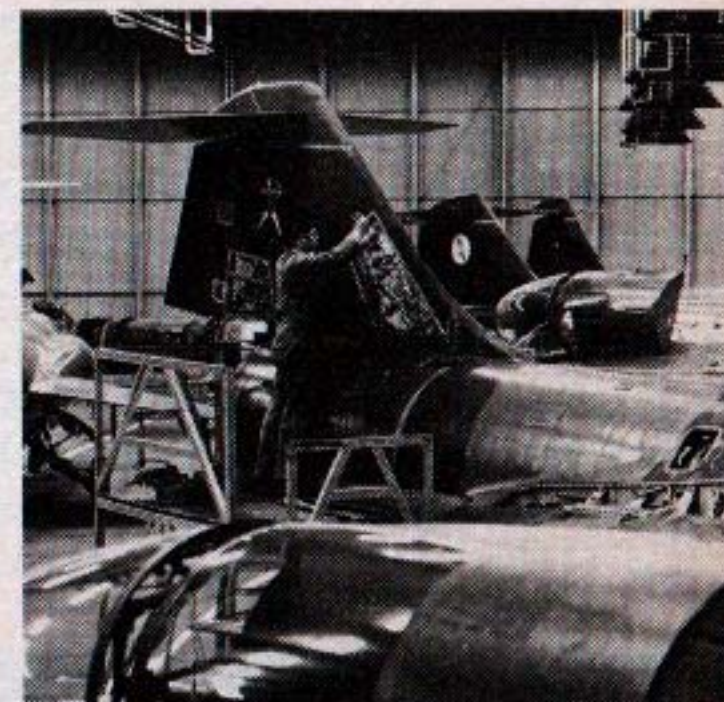

ciële voorzieningen ontvangt de vrijwillig nadienende (VND'er) bij het verlaten van de dienst een premie. Deze premie is afhankelijk van het aantal maanden, dat is nagediend. De percentages bedragen namelijk 20 %, 21 %, 23 % en 25 % bij een dienstverband van respectievelijk 1, 2, 3 en 4 jaar. De grootte van de premie wordt overigens op dezelfde wijze berekend als bij een KVV-contract. Het salaris van de VND'er is niet de wedde die dienstplichtigen

ontvangen, maar een aanzienlijk hoger bedrag. De rang blijft gelijk aan die welke tijdens de dienstplichtige periode werd verkregen. Bij de overgang naar de burgermaatschappij kan ook de VND'er gebruik maken van een aantal faciliteiten. Bij de marine bestaat ook voor dienstplichtigen beneden de rang van onderofficier de mogelijkheid tot vrijwillig nadienen, onder dezelfde voorwaarden als hiervoor is uiteengezet.

De technisch specialist

Het moderne leger is uitgerust met veel kostbaar materieel, waarvan bediening en onderhoud vakkennis vereisen. De opleiding van de man die met dergelijk materieel moet omgaan, is vaak eveneens vrij kostbaar. De duur van de dienstplicht brengt echter mee, dat het geleerde niet veel langer dan een jaar in praktijk kan worden gebracht.

De landmacht is daarom overgegaan tot het scheppen van een mogelijkheid, waarbij de man langer de zorg voor zijn materieel kan dragen. Daartegenover worden, behalve een volwaardig salaris, goede faciliteiten geboden. Voor deze functies van technisch specialist (TS) bestaat dan ook een behoorlijke belangstelling. De TS heeft een verbintenis met de landmacht gesloten, naar gelang de functie van 4 tot 5 jaar. Na zijn opleiding – algemene rij-opleiding,

De mogelijkheden van vrijwillige dienstneming

algemene kadervorming en, om te beginnen, uiteraard de militaire basisopleiding – wordt hij als technisch specialist ergens in de landmacht tewerkgesteld. Terwijl de TS zijn vak uitoefent, krijgt hij de gelegenheid op rijkskosten te studeren voor een vakdiploma. Praktijk en theorie kunnen elkaar daarbij vaak goed aanvullen.

jaar. Meestal wordt lts of overeenkomstig niveau vereist, maar ook voor mensen die na de lagere school iets anders hebben gedaan en thans graag – deels gedurende de tijd die anders als dienstplichti-

Om TS te worden moet men – afhankelijk van de gekozen functie – 16 tot 19 jaar oud zijn. De maximumleeftijd voor toelating is 26

ge zou zijn doorgebracht – een burgervakdiploma willen halen, zijn mogelijkheden aanwezig. Aantrekkelijk voor de TS is verder de premie bij het verlaten van de

De mogelijkheden van vrijwillige dienstneming

dienst, bestaande uit 25 % van het laatstgenoten maandsalaris, vermenigvuldigd met het totale aantal maanden dat de overeenkomst heeft geduurd.

Voor de TS staan o.a. de volgende functies open: chauffeur pantservoertuigen, onderhoudsmonteur voertuigen, hersteller voertuigen, onderhoudsmonteur berging rupsvoertuigen, chauffeur zware wielvoertuigen, lasser/plaatwerker, radio-onderhoudsmonteur, telex/telefoonhersteller, onderhoudsmonteur aggregaten en rij-instructeur.

Tot de erkende burgervakdiploma's die in militaire dienst door de technisch specialist kunnen worden behaald, behoren: het diploma rij-instructeur VAMOR (inbegrepen het certificaat slipcursus), CCV chauffeursdiploma's B (goederen-, eigen en personenvervoer), vervoer met vrachtauto's, diploma's aspirant-monteur, monteur en eerste monteur VAM, voorlopig diploma en diploma

machinist bij het grond-, water- en wegebouwbedrijf, lasser SME-COMA, radiomonteur VEV, radio-reparateur VEV, VEV bedrijfselektronica en expeditie en transport binnen- en buitenland EVO.

De technisch specialist heeft met de vervulling van zijn contract tevens voldaan aan de dienstplicht.

Brochures

Indien u vindt dat de informatie, die op de vorige pagina's is verstrekt over de mogelijkheid voor vrijwillige dienstneming wat summier is, dan heeft u gelijk. In het korte bestek van deze brochure kan echter niet meer ruimte aan de toekomstperspectieven van de kortverbander en de beroepsmilitair worden besteed.

Volop brochures liggen echter klaar om alles uit de doeken te doen wat u eventueel zou willen weten.

Degenen, die belangstelling hebben voor een carrière in de krijgsmacht en meer gedetailleerde informatie willen ontvangen, kunnen terecht bij onderstaande instanties:

Koninklijke marine
Bureau Personeelsvoorziening
KM
Koninginnegracht 60, 's-Gravenhage
tel. (070) 18 03 53

Koninklijke landmacht
Afdeling Personeelsvoorziening
KL
Grote Marktstr. 40, 's-Gravenhage
tel. (070) 72 12 17

Koninklijke luchtmacht
Afdeling Personeelsvoorziening
KLu
Grote Marktstr. 40, 's-Gravenhage
tel. (070) 72 12 57

Inlichtingen over de Koninklijke marechaussee kunnen worden ingewonnen bij

Koninklijke marechaussee
Afdeling Personeelsvoorziening
KMar
Raamweg 4, 's-Gravenhage
tel. (070) 18 39 30, toestel 15

Rijbewijs

Duizenden militairen van land- en luchtmacht leren gedurende hun dienstitijd een motorrijtuig besturen. Zij worden veelal in de gelegenheid gesteld het militaire rijbewijs te halen. Bij de marine kunnen slechts enkele dienstplichtigen hun militair rijbewijs halen; dit gezien de aard van hun werkzaamheden.

Als u het militaire rijbewijs hebt

gehaald kunt u desgewenst een 'verklaring van rijvaardigheid' krijgen. Als u deze verklaring inlevert bij de bevoegde burgerlijke instantie krijgt u – zonder dat u een rijvaardigheidsexamen hoeft af te leggen – een burgerrijbewijs in de overeenkomstige categorie(ën).

De verklaring wordt uitsluitend uitgereikt aan militairen die in werkelijke dienst zijn.

Eten in dienst

De kwaliteit van de maaltijden in dienst is goed. Het is natuurlijk wel zo dat men door het grote aantal mensen in militaire dienst anders moet koken dan thuis, maar daarom hoeft het nog niet minder lekker te zijn. De moderne voedingswetenschap heeft nauwkeurig vastgesteld wat het beste voedsel is voor jonge mensen die veel in de buitenlucht zijn en flink worden getraind. Het is dan ook voor uw eigen gezondheid dat deze maaltijden zo zorgvuldig worden samengesteld. Maar het eten

in dienst kan nog zo gezond zijn, als het niet gegeten wordt, komt er van het opbouwen van een behoorlijke lichamelijke conditie niets terecht. Dat is dan ook het grote bezwaar tegen de nogal eens voorkomende gewoonte van dienstplichtigen om de dienstmaaltijd te laten staan voor de veel minder gezonde, vette eetwaren zoals frites, frikandellen e.d. Door voortdurende controle op kwaliteit en smakelijkheid wordt getracht het gebruik van de dienstmaaltijden zoveel mogelijk te bevorderen. Maar u moet wel zelf aan tafel komen.

